

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

Π.Μ.Σ.

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

Χρηματοοικονομική Ανάλυση Προϋπολογισμού

και Απολογισμού ΟΤΑ Α΄ Βαθμού: Μελέτη

Περίπτωσης Δήμου Κατερίνης 2014

Κιτιξής Κωνσταντίνος

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2016

Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

**Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

**Financial Analysis of Budget and Report of
Municipality Katerini 2014**

Kitixis Konstantinos

Corinth, September 2016

Ευχαριστίες ...

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή αυτής της διπλωματικής, κ. Κωνσταντίνο Κατρακυλίδη για το τεράστιο ενδιαφέρον που επέδειξε καθώς και για τον χρόνο που αφιέρωσε κατά την εκπόνησή της. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους Καθηγητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση» για τον εμπλουτισμό των γνώσεων μου. Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την Διεύθυνση Οικονομικών Δήμου Κατερίνης για την ταχύτατη ανταπόκρισή της στην παροχή οικονομικών στοιχείων του Δήμου Κατερίνης.

Χρηματοοικονομική Ανάλυση Προϋπολογισμού και Απολογισμού ΟΤΑ Α΄ Βαθμού: Μελέτη Περίπτωσης Δήμου Κατερίνης 2014

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη αφορά την χρηματοοικονομική ανάλυση του Προϋπολογισμού και του Απολογισμού του Δήμου Κατερίνης το οικονομικό έτος 2014. Η μελέτη της διάθρωσης των εσόδων και των εξόδων ενός Δήμου παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο ως προς τις πραγματικές πηγές εσόδων και τους τελικούς αποδέκτες των εξόδων και όσον αφορά τις αποκλίσεις που υπάρχουν μεταξύ των αναμενόμενων και τελικά πραγματοποιηθέντων εσόδων και εξόδων. Ο Δήμος Κατερίνης, ο μεγαλύτερος εκ των τριών δήμων του Νομού Πιερίας έχει πληθυσμό 85.851 κατοίκων και διοικητικά ανήκει στην Κεντρική Μακεδονία. Τα τακτικά έσοδα του Δήμου για το 2014 ήταν περίπου τα αναμενόμενα, σε αντίθεση με τις επιχορηγήσεις που επρόκειτο να εισπραχθούν για αναπτυξιακά έργα, που ήταν αρκετά μειωμένα σε σχέση με αυτά που είχαν προϋπολογιστεί. Το γεγονός αυτό οδήγησε στην πραγματοποίηση μικρότερων δαπανών, κυρίως σε έργα ανάπτυξης του Δήμου.

Financial Analysis of Budget and Report of Municipality Katerini 2014

Abstract

This study is on the financial analysis of the Budget and the Report of the Municipality of Katerini financial year 2014. The study of the structure of revenues and expenditures of a Municipality is of particular interest both in terms of real income sources and the final beneficiaries of costs and in terms of the differences between the expected and finally realized income and expenses. The Municipality of Katerini, the largest of the three municipalities of Pieria has a population of 85.851 inhabitants and administratively belongs to Central Macedonia. The regular income of the municipality in 2014 was about as expected, unlike the grants would be received for development projects, which was quite lower than what had been budgeted. This led to the realization of lower costs, mainly in development projects of the municipality.

Περιεχόμενα

Περίληψη

Abstract

Κατάλογος Πινάκων

Κατάλογος Διαγραμμάτων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1.1 Διοικητική οργάνωση της Ελλάδας.....3

1.2 Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού.....6

1.2.1 Η ιστορία για την καθιέρωση του θεσμού των ΟΤΑ Α΄ βαθμού στην Ελλάδα.....6

1.2.2 Αρμοδιότητες ΟΤΑ Α΄ βαθμού8

1.3 Δημοτικές αρχές και αρμοδιότητες11

1.3.1 Δημοτικό συμβούλιο.....11

1.3.2 Οικονομική επιτροπή.....12

1.3.3 Επιτροπή ποιότητας ζωής13

1.3.4 Εκτελεστική Επιτροπή.....13

1.3.5 Δήμαρχος14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Οικονομικά Τοπικής Αυτοδιοίκησης

2.1 Έσοδα.....15

2.2 Δαπάνες.....17

2.3 Οικονομική διαχείριση19

2.4 Δανεισμός20

2.5 Αναπτυξιακά προγράμματα.....20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Λογιστικά των ΟΤΑ

3.1 Εφαρμογή διπλογραφικού λογιστικού συστήματος23

3.2 Προϋπολογισμοί	24
3.2.1 Έννοια και δομή.....	24
3.2.2 Κατάρτιση προϋπολογισμών	25
3.2.3 Διάρκεια και έλεγχος	27
3.3 Απολογισμοί και Ισολογισμοί	28
3.4 Χρηματοοικονομική ανάλυση	29
3.4.1 Έννοια και σκοπός	29
3.4.2 Αριθμοδείκτες	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Μελέτη περίπτωσης: Δήμος Κατερίνης

4.1 Γενικά στοιχεία και πληροφορίες.....	35
4.2 Προϋπολογισμός 2014.....	37
4.3 Απολογισμός 2014.....	41
4.4 Συγκριτική ανάλυση προϋπολογισμού-απολογισμού	43
4.4.1 Ανάλυση απόλυτων μεγεθών.....	43
4.4.2 Αριθμοδείκτες	46
4.5 Αριθμοδείκτες εσόδων –εξόδων ανα κάτοικο	53
4.6 Αριθμοδείκτες οικονομικών καταστάσεων	53
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	57

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1: Διοικήσεις και Δήμοι Ελλάδας με βάση το πρόγραμμα «Καλλικράτης»	60
Παράρτημα 2: Οικονομικές Καταστάσεις Δήμου Κατερίνης 4 ^η Χρήση (1/1/2014-31/12/2014)	70
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	73

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 4.1: Προϋπολογισμός εσόδων Δήμου Κατερίνης 2014.....	38
Πίνακας 4.2: Απολογισμός εξόδων 2014	43
Πίνακας 4.3: Απόκλιση εσόδων προϋπολογισμού-απολογισμού	44
Πίνακας 4.4: Απόκλιση εξόδων προϋπολογισμού - απολογισμού	45
Πίνακας 4.5: Αριθμοδείκτες ανά κάτοικο	53
Πίνακας 4.6: Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων	54
Πίνακας 4.7: Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού	54
Πίνακας 4.8: Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας	55
Πίνακας 4.9: Αριθμοδείκτης κεφαλαιακής αυτονομίας	55
Πίνακας 4.10: Αριθμοδείκτης κάλυψης τόκων.....	56

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.1: Διοικητική διαίρεση της Ελλάδας Περιφέρειες.....	5
Διάγραμμα 1.2: Διοικητική διαίρεση της Ελλάδας: Δήμοι	6
Διάγραμμα 4.1: Χάρτης Κεντρικής Μακεδονίας: Δήμος Κατερίνης.....	35
Διάγραμμα 4.2: Τόπος γέννησης πληθυσμού δήμου Κατερίνης (απογραφή 2011)	36
Διάγραμμα 4.3: Διάρθρωση προϋπολογισθέντων εσόδων 2014	38
Διάγραμμα 4.4: Διάρθρωση προϋπολογισθέντων εξόδων 2014.....	40
Διάγραμμα 4.5: Κατανομή εξόδων ανά υπηρεσία.....	41
Διάγραμμα 4.6: Απολογισμός εσόδων 2014.....	42
Διάγραμμα 4.7: Αριθμοδείκτης αυτονομίας εσόδων	46
Διάγραμμα 4.8: Αριθμοδείκτης αστάθειας	47
Διάγραμμα 4.9: Αριθμοδείκτης εξάρτησης	48
Διάγραμμα 4.10: Αριθμοδείκτης ανεξαρτησίας	48
Διάγραμμα 4.11: Αριθμοδείκτης λειτουργικής αυτονομίας	49
Διάγραμμα 4.12: Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών.....	50
Διάγραμμα 4.13: Αριθμοδείκτης δαπανών επενδύσεων.....	50
Διάγραμμα 4.14: Αριθμοδείκτης υποχρεώσεων-οφειλών	51
Διάγραμμα 4.15: Αριθμοδείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού	52
Διάγραμμα 4.16: Αριθμοδείκτης αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων	52

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την παρούσα εργασία αποσκοπείται η ανάλυση του προϋπολογισμού και του απολογισμού του Δήμου Κατερίνης για το οικονομικό έτος 2014. Μέσω της παρουσίασης των στοιχείων των εσόδων και των εξόδων του Δήμου έτσι όπως αρχικά προϋπολογίσθηκαν και τελικά πραγματοποιήθηκαν επιδιώκεται η εξέταση της εφαρμογής των οικονομικών του Δήμου. Τα στοιχεία αντλήθηκαν από τις εγκριθείσες αποφάσεις για τον Προϋπολογισμό και τον Απολογισμό του 2014, επεξεργάστηκαν σε λογισμικό του excel, για την παρουσίαση πινάκων και διαγραμμάτων. Η εργασία αναπτύσσεται με την παράθεση της θεσμοθετημένων κανόνων για τα οικονομικά και τα λογιστικά της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού (Δήμοι) και την χρηματοοικονομική ανάλυσή τους και ολοκληρώνεται με την μελέτη περίπτωσης του Δήμου Κατερίνης.

Η εργασία διακρίνεται σε δύο μέρη, όπου το πρώτο μέρος που αναπτύσσεται σε τρία κεφάλαια και παρουσιάζεται ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης και οι κανόνες οικονομικής διαχείρισής της και το δεύτερο όπου γίνεται η πρακτική εφαρμογή της χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Ειδικότερα στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης και πιο εξειδικευμένα οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού, το ιστορικό για την καθιέρωσή του, οι αρχές και οι αρμοδιότητές τους. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται τα οικονομικά της τοπικής αυτοδιοίκησης διακρινόμενα σε έσοδα, δαπάνες, δανεισμό, οικονομική διαχείριση και αναπτυξιακά προγράμματα. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο λογιστικός και χρηματοοικονομικών χειρισμός των οικονομικών των Δήμων, μέσω της παρουσίασης της εφαρμογής του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος, των προϋπολογισμών, των απολογισμών και των αριθμοδεικτών.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας μελετώνται οι προϋπολογισμοί και απολογισμοί του Δήμου Κατερίνης για το 2014. Αρχικά αναλύονται τα προϋπολογισθέντα έσοδα και έξοδα του Δήμου, τα βεβαιωθέντα και πληρωθέντα έσοδα και έξοδα και τέλος γίνεται η σύγκριση τους. Η σύγκριση πραγματοποιείται τόσο με την παράθεση και σχολιασμό των απόλυτων μεγεθών όσο και με την χρήση αριθμοδεικτών. Τέλος παρουσιάζονται αριθμοδείκτες ανά κάτοικο και αριθμοδείκτες τις οικονομικές καταστάσεις του Δήμου για την τελική αξιολόγηση

των οικονομικών αποδόσεων του Δήμου. Για την καλύτερη αξιολόγηση των αριθμοδεικτών αποδοτικότητας, ρευστότητας και κεφαλαιακής διάρθρωσης υπολογίζονται και οι αριθμοδείκτες της προηγούμενης χρήσης, ώστε να είναι εφικτή η συγκριτική αξιολόγηση. Η εργασία ολοκληρώνεται με την παράθεση των συμπερασμάτων της πραγματοποιηθείσας μελέτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1.1 Διοικητική οργάνωση της Ελλάδας

Διεθνώς τα τρία πιο γνωστά συστήματα διοικητικής οργάνωσης μιας χώρας είναι το συγκεντρωτικό, το αποκεντρωτικό και η αυτοδιοίκηση (Ψυχάρης & Σιμάτου, 2003). Με το συγκεντρωτικό σύστημα διοικητικής οργάνωσης οι αποφασιστικές αρμοδιότητες ασκούνται από τα κεντρικά όργανα του κράτους σε όλο το κράτος. Στο αποκεντρωτικό σύστημα εξουσίες και αρμοδιότητες μεταβιβάζονται σε περιφερειακά όργανα, συγκεκριμένων γεωγραφικών περιοχών του κράτους. Σε αυτή την περίπτωση υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ των δύο οργάνων και δρουν συμπληρωματικά ως προς την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών, ενώ τα περιφερειακά όργανα εξαρτώνται άμεσα από τα κεντρικά. Στο σύστημα της αυτοδιοίκησης, συστήνονται και λειτουργούν ιδιαίτερα νομικά πρόσωπα, με ίδια νομική υπόσταση και όργανα και δεν ανήκουν στο κράτος με τη στενή έννοια. Από τα κρατικά όργανα υπόκεινται μόνο σε απλό έλεγχο νομιμότητας και οι αυτοδιοικούμενοι οργανισμοί διαχειρίζονται τις υποθέσεις της εδαφικής τους περιφέρειας.

Σύμφωνα με το άρθρο 101 του Συντάγματος της Ελλάδας, η διοίκηση του Κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα¹. Η χώρα διαιρείται διοικητικά με βάση τις γεωοικονομικές, κοινωνικές και συγκοινωνιακές συνθήκες. Για τις υποθέσεις της περιφέρειας γενική αποφασιστική αρμοδιότητα έχουν τα επιμέρους περιφερειακά όργανα του κράτους. Ενώ τα κεντρικά όργανα του κράτους, πέρα από τις ειδικές αρμοδιότητες που έχουν, είναι υπεύθυνα για την γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των

¹ Σύνταγμα της Ελλάδας, (τ.Α' 120/27-6-2008), Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Εθνικό Τυπογραφείο, ανακτήθηκε από <http://www.et.gr/index.php/82-2013-01-30-08-00-00/171-2010-03-04-09-51-07>

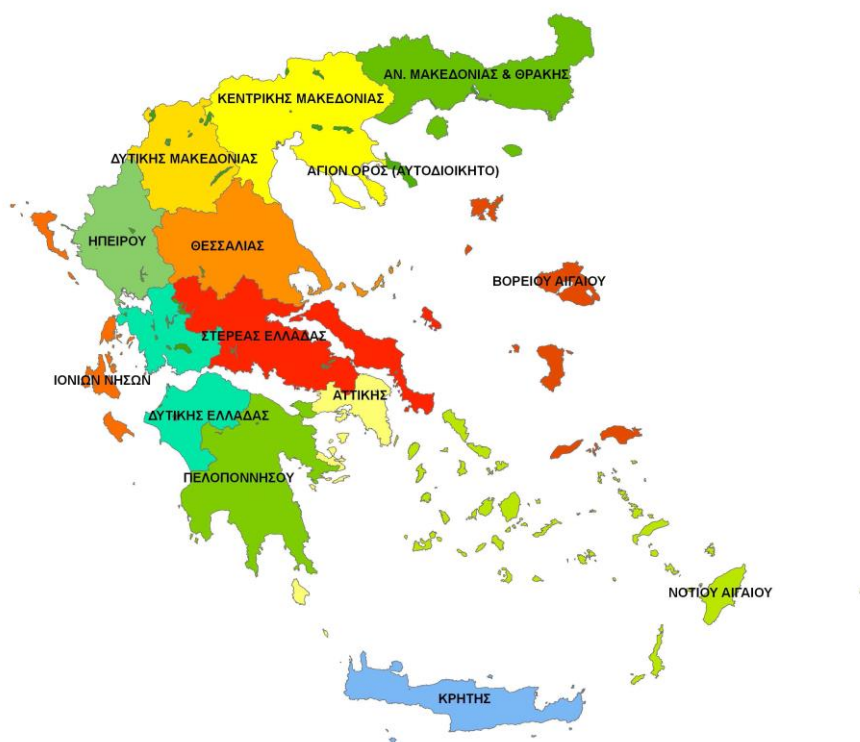
περιφερειακών οργάνων, έτσι όπως ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία. Τα βασικά νομοθετήματα στην Ελλάδα που καθιερώνουν την τοπική αυτοδιοίκηση είναι (Ξυλά – Παττακού, et al., 2012):

- Ο Νόμος 1850/1989 «Κύρωση του Ευρωπαϊκού Χάρτη της Τοπικής Αυτονομίας»
- Το ΠΔ 30/1996 «Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης»
- Ο Νόμος 3463/2006 «Κύρωση Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα», στον οποίο κωδικοποιείται η ισχύουσα νομοθεσία για τη λειτουργία των δήμων και κοινοτήτων
- Ο Νόμος 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης»
- Ο Νόμος 4071/2012 «Ρυθμίσεις για την τοπική αυτοδιοίκηση»

Οι Δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Μαζί με τις περιφέρειες (δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης) και ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας αποτελούν θεμελιώδη θεσμό του δημόσιου βίου των Ελλήνων, ο οποίος κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα της χώρας και τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας². Σύμφωνα με το Νόμο 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης» ο διαχωρισμός της τοπικής αυτοδιοίκησης γίνεται σε 325 δήμους και 13 περιφέρειες, ενώ συστήνονται επτά αποκεντρωμένες διοικήσεις.

² Νόμος 3852/2010, (ΦΕΚ Α' 87/7-6-2010), Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης

Διάγραμμα 1.1 Διοικητική διαίρεση της Ελλάδας Περιφέρειες

Οι περιφέρειες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν τον δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης³. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους είναι ο σχεδιασμός, ο προγραμματισμός και η υλοποίηση πολιτικών με βάση τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, υπό το πρίσμα των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών. Η εδαφική περιφέρεια κάθε δήμου αποτελείται από τις εδαφικές περιφέρειες των συνενομένων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι δύο βαθμοί τοπικής αυτοδιοίκησης θα πρέπει να διακατέχονται από σχέσεις συνεργασίας και με βάση τον νόμο να αναπτύσσουν κοινές δράσεις και συμφωνίες, ενώ δεν υπάρχουν μεταξύ τους σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας.

Στον ακόλουθο χάρτη παρουσιάζονται οι δήμοι της Ελλάδας έπειτα από την εφαρμογή του Νόμου 3852/2010, του προγράμματος Καλλικράτη.

³ Νόμος 3852/2010, (ΦΕΚ Α' 87/7-6-2010), Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης

Διάγραμμα 1.2 Διοικητική διαίρεση της Ελλάδας: Δήμοι

Πηγή: Λιάκος Λεωνίδας, (2010), Οι Καλλικρατικοί δήμοι της Ελλάδας

1.2 Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ βαθμού

1.2.1 Η ιστορία για την καθιέρωση του θεσμού των ΟΤΑ Α΄ βαθμού στην Ελλάδα

Κατά την αρχαιότητα ο Κλεισθένης είχε χωρίσει την Αθηναϊκή Πολιτεία σε εκατό Δήμους, όπου ο καθένας είχε την δική του ονομασία, διοικητική περιφέρεια και διοικητικά όργανα, τα οποία ήταν άμεσα εκλεγμένα από τους κατοίκους του (Γατής, 1999). Στο Βυζάντιο υπήρχαν κοινοτικοί οργανισμοί που είχαν αυτοτελή ύπαρξη και άμεσα εκλεγμένες Αρχές (Ιατρού, et al., 2013). Αυτή η οργάνωση συνεχίστηκε και επί τουρκοκρατίας, με αυτονομία στη διοίκηση των εσωτερικών υποθέσεων των Κοινοτήτων και των δικαστικών υποθέσεων. Τις Κοινότητες

κυβερνούσαν οι δημογέροντες ή προεστοί, τους οποίους εξέλεγε ο λαός συνήθως διά βοής.

Με την Α΄ Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου (1822) τίθεται στην Ελλάδα το πρώτο θεσμικό πλαίσιο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τις τοπικές υποθέσεις διαχειρίζονται οι δημογεροντίες (Σαν Σήμερα.gr, 2002). Ο Καποδίστριας θέλησε να αναδιοργανώσει το θεσμό, αλλά διατήρησε την εξάρτηση από την κεντρική εξουσία, έτσι που οι εκπρόσωποι της Αυτοδιοίκησης ουσιαστικά ήταν εκτελεστικά όργανα της κυβέρνησης (Ιατρού, et al., 2013). Με το Βασιλικό Διάταγμα της 27^{ης} Δεκεμβρίου του 1833, ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελείται από όργανα ανεξάρτητα από την κεντρική εξουσία και η Ελλάδα διαιρείται σε δήμους, επαρχίες και νομούς και καθιερώνεται ο θεσμός του δήμου. Ειδικότερα με το συγκεκριμένο διάταγμα συστήθηκαν 750 Δήμοι που υπάγονταν σε 47 επαρχίες οι οποίες υπάγοντας σε 10 νομαρχίες (Γατής, 1999).

Σημαντικός σταθμός για τον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, υπήρξε η προσπάθεια του Ελευθέριου Βενιζέλου, το 1912, όπου επιχείρησε να αναμορφώσει το αυτοδιοίκητο σύστημα της χώρας και με τον νόμο ΔΝΖ΄ «Περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων», δημιουργήθηκαν πάρα πολύ Δήμοι και χιλιάδες κοινότητες σε ολόκληρη την χώρα (περίπου 6.000 δήμοι και κοινότητες). Παρόλα αυτά το μικρό μέγεθος των κοινοτήτων και η έλλειψη πόρων, δεν μπόρεσαν να αποτελέσουν ζωντανά κύτταρα ανάπτυξης και προόδου, αλλά λειτούργησαν ως τοπικά παραρτήματα κρατικής γραφειοκρατίας, με έργο την έκδοση πιστοποιητικών, ληξιαρχικών πράξεων, κλπ (Σαν Σήμερα.gr, 2002).

Ορθότερες βάσεις για τον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης τέθηκαν με το Σύνταγμα του 1927, όπου με το άρθρο 107 το κράτος διαιρείται σε περιφέρειες και οι ΟΤΑ είναι τουλάχιστον δύο βαθμών, με τις κοινότητες να αποτελούν τον Α΄ βαθμό (Γατής, 1999). Στις δεκαετίες που ακολούθησαν σημειώθηκαν διάφορες πολιτικές και θεσμικές ανακατατάξεις και ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης αναμορφώθηκε αρκετές φορές. Με το Σύνταγμα του 1975 βελτιώνονται οι διατάξεις για την τοπική αυτοδιοίκηση και τον Α΄ βαθμό αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες και οι ΟΤΑ αποκτούν διοικητική αυτοτέλεια, με το κράτος να έχει την εποπτεία τους χωρίς να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους (Ιατρού, et al., 2013). Την δεκαετία του '80 δόθηκαν κίνητρα για την εθελοντική συνένωση μικρών δήμων και

κοινοτήτων σε μεγαλύτερους και περισσότερο βιώσιμους, αλλά δεν επήλθαν τα επιθυμητά αποτελέσματα (Γατής, 1999).

Ο Νόμος 2539 το 1997 «Διοικητική μεταρρύθμιση του Καποδίστρια» αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για τον εκσυγχρονισμό του διοικητικού συστήματος της χώρας, δημιουργώντας λιγότερους και ισχυρότερους δήμους. Το σχέδιο «Καποδίστριας» διαίρεσε την χώρα σε 13 περιφέρειες, 51 νομούς, 910 δήμους και 124 κοινότητες. Οι νομάρχες, οι κοινοτάρχες και οι δήμαρχοι είναι αιρετοί από τους πολίτες, ενώ οι περιφερειάρχες διορισμένοι από την κυβέρνηση (Σαν Σήμερα.gr, 2002). Η πιο πρόσφατη και ισχύουσα μεταρρύθμιση στην τοπική αυτοδιοίκηση συντελέστηκε με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» (Νόμος 3852/2010), συνενώνοντας τους μικρότερους δήμους και κοινότητες σε μεγαλύτερους δήμους. Έτσι η Ελλάδα αποτελείται από 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις, 13 περιφέρειες και 325 δήμους (παράρτημα 1).

1.2.2 Αρμοδιότητες ΟΤΑ Α΄ βαθμού

Σύμφωνα με τον Κώδικα δήμων και κοινοτήτων, οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ α΄ βαθμού έγκεινται στην διεύθυνση και ρύθμιση όλων των τοπικών υποθέσεων, με βάση τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, αποσκοπώντας στην προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας⁴. Πιο συγκεκριμένα οι βασικοί τομείς και οι επιμέρους επιδιώξεις και αρμοδιότητες των ΟΤΑ α΄ βαθμού είναι:

Α) η ανάπτυξη, που αναφέρεται στα ακόλουθα πεδία:

- Την προστασία, αξιοποίηση και εκμετάλλευση των τοπικών φυσικών πόρων
- Την μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση και διαχείριση των δικτύων φυσικού αερίου
- Τον εξηλεκτισμό και την επέκταση των δικτύων ενέργειας για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας
- Τη μελέτη, κατασκευή και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων και των βιομηχανικών ζωνών
- Την εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής

⁴ Νόμος 3463/2006, (ΦΕΚ Α΄ 114/8-6-2006), Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

- Τον σχεδιασμό, την κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση των υποδομών για την στήριξη της τοπικής οικονομίας (πχ έργα οδοποιίας, άρδευσης, αντιπλημμυρικά, κλπ)
- Την εκπόνηση, υλοποίηση και συμμετοχή σε προγράμματα για την τουριστική ανάπτυξη των περιοχών
- Την ίδρυση, κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών και κοινοτικών αγορών και χώρων υγρών καυσίμων
- Την διαχείριση, αξιοποίηση και εκμετάλλευση της δημοτικής και κοινοτικής περιουσίας. δασών, καλλιεργητικών εκτάσεων και βοσκοτόπων

B) το περιβάλλον και συγκεκριμένα:

- Η προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, των υδάτινων πόρων, της αλειίας, του εδάφους, κλπ
- Η ίδρυση και λειτουργία εργαστηρίων, σφαγείων, κλπ
- Η καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων (πχ αποκομιδή και διαχείριση αποβλήτων, συντήρηση συστημάτων αποχέτευσης, κλπ)
- Η συνδρομή στην πυροσβεστική υπηρεσία για την αντιμετώπιση πυρκαγιών
- Η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης
- Η συμμετοχή σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσης γης
- Ο καθορισμός χώρων για την δημιουργία κοιμητηρίων
- Η λήψη μέτρων για την αποκατάσταση περιοχών εκμετάλλευσης ορυκτού πλούτου, κλπ

Γ) η ποιότητα ζωής και η εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και οικισμών, με θέματα που άπτονται σε:

- Εξασφάλιση και διαρκή βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών
- Συμμετοχή στο έργο της αστικής συγκοινωνίας, σε χώρους στάθμευσης, ρύθμιση της κυκλοφορίας
- Προστασία του καταναλωτή με τη δημιουργία γραφείων ενημέρωσης του καταναλωτή
- Προσδιορισμός όρων και προϋποθέσεων ίδρυσης, εγκατάστασης και λειτουργίας καταστημάτων, επιχειρήσεων, κλπ

- Μέριμνα και λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας, της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων, της αναβάθμισης της αισθητικής των πόλεων, την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους
- Ονομασία οδών και πλατειών, αρίθμηση κτισμάτων και τοποθέτηση πλακιδίων πληροφοριών

Δ) η απασχόληση, που αναφέρεται σε:

- Υλοποίηση ή συμμετοχή σε προγράμματα και σχέδια ανάπτυξης και προώθησης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας
- Συμβολή στην απορρόφηση εργατικού δυναμικού

Ε) η κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη, με θέματα όπως:

- Εφαρμογή πολιτικών και συμμετοχή σε δράσεις για την υποστήριξη και φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας, της τρίτης ηλικίας, ευπαθών κοινωνικών ομάδων και ανέργων
- Σχεδίαση, οργάνωση, συντονισμός και εφαρμογή προγραμμάτων για την πρόληψη της παραβατικότητας, την ένταξη αθίγγανων, ομογενών, μεταναστών, κλπ
- Προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης

ΣΤ) η παιδεία, ο πολιτισμός και ο αθλητισμός, αναλαμβάνοντας δράσεις όπως:

- Κατασκευή, διαχείριση και βελτίωση υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας παιδείας, αθλητικών κέντρων και χώρων άθλησης
- Ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών, κέντρων δημιουργικής απασχόλησης, πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής, αθλητικών εγκαταστάσεων κλπ
- Εφαρμογή πολιτικών για την προστασία και την ανάδειξη του τοπικού πολιτισμού
- Προστασία αρχαιολογικών χώρων, παραδοσιακών και ιστορικών κτιρίων
- Διοργάνωση και προώθηση πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων

Ζ) η πολιτική προστασία, που περιλαμβάνει τον συντονισμό και την επίβλεψη για την πρόληψη, αντιμετώπιση και την αποκατάσταση καταστροφών

Επιπρόσθετα οι ΟΤΑ α΄ βαθμού έχουν αρμοδιότητες κρατικού χαρακτήρα, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και πιο συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, τους έχει ανατεθεί:

- Η τήρηση δημοτολογίου, μητρώο αρρένων, ληξιαρχικών βιβλίων, επίσημων εγγράφων και η έκδοση σχετικών πιστοποιητικών και αντιγράφων
- Η χορήγηση αδειών διενέργειας διαφημίσεων, λειτουργίας καταστημάτων, υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, παιδότοπων, κλπ
- Ο έλεγχος τήρησης της τουριστικής νομοθεσίας
- Η αφαίρεση άδειας από οικοδομές για μη εξόφληση ασφαλιστικών εισφορών στο ΙΚΑ

1.3 Δημοτικές αρχές και αρμοδιότητες

1.3.1 Δημοτικό συμβούλιο

Ένα από τα διοικητικά όργανα του δήμου είναι το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο ανάλογα από τον πληθυσμό του δήμου αποτελείται από⁵:

- 13 μέλη έως 2.000 κατοίκους
- 17 μέλη 2.001 – 5.000 κατοίκους
- 21 μέλη 5.001 – 10.000 κατοίκους
- 27 μέλη 10.001 – 30.000 κατοίκους
- 33 μέλη 30.001 – 60.000 κατοίκους
- 41 μέλη 60.001 – 100.000 κατοίκους
- 45 μέλη 100.001 – 150.000 κατοίκους, και
- 49 μέλη από 150.001 κατοίκους και άνω

Έπειτα από πρόσκληση του προέδρου το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει κατ' ελάχιστο μια φορά το μήνα και είναι αρμόδιο για να αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το δήμο και δεν άπτονται των αρμοδιοτήτων του δημάρχου ή άλλου δημοτικού οργάνου. Επίσης το δημοτικό συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του για θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε του ζητείται από άλλα δημόσια όργανα και αρχές. Επίσης στις αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου είναι τα ακόλουθα:

- Ορισμός των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών
- Κατάρτιση του κανονισμού λειτουργίας (που θα πρέπει να πραγματοποιείται με απόλυτη πλειοψηφία)

⁵ Νόμος 3852/2010, (ΦΕΚ Α' 87/7-6-2010), Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης

- Μεταβίβαση στην επιτροπή ποιότητας ζωής αρμοδιοτήτων σχετικές με το αντικείμενό της

Με βάση τον εσωτερικό κανονισμό του δημοτικού συμβουλίου, το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να συγκροτεί επιτροπές για την επεξεργασία και εισήγηση θεμάτων της αρμοδιότητάς του.

1.3.2 Οικονομική επιτροπή

Η οικονομική επιτροπή είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της οικονομικής λειτουργίας του δήμου και ειδικότερα έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- Την σύνταξη του προϋπολογισμού του δήμου
- Τον έλεγχο για την υλοποίηση του προϋπολογισμού, υποβάλλοντας τριμηνιαίες εκθέσεις στο δημοτικό συμβούλιο για την πορεία των εσόδων και εξόδων
- Τον προέλεγχο του απολογισμού
- Την απόφαση για την έγκριση δαπανών
- Την κατάρτιση των όρων, την σύνταξη των διακηρύξεων και την διεξαγωγή δημοπρασιών
- Την μελέτη και την εισήγηση στο δημοτικό συμβούλιο για την ανάγκη σύναψης δανείων, καθώς και των όρων αυτών
- Την εισήγηση προς το δημοτικό συμβούλιο για επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, καθώς και σχεδίων για την διαχείριση και αξιοποίηση της περιουσίας του δήμου
- Την απόφαση για αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών
- Την απόφαση για ζητήματα διαφάνειας
- Την απόφαση για υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές και την πρόσληψη πληρεξούσιου δικηγόρου

Σε περιπτώσεις όπου η οικονομική επιτροπή κρίνει ότι η σοβαρότητα των αποφάσεων αρμοδιότητάς της είναι μεγάλη, μπορεί να λάβει ειδική απόφαση (με απόλυτη πλειοψηφία) και να παραπέμψει τα συγκριμένα θέματα στο δημοτικό συμβούλιο για λήψη απόφασης.

1.3.3 Επιτροπή ποιότητας ζωής

Η επιτροπή ποιότητας ζωής συνιστάται σε δήμους με κατοίκους άνω των 10.000 και είναι εισηγητικό και αποφασιστικό όργανο για θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της. Πιο συγκεκριμένα η επιτροπή ποιότητας ζωής είναι αρμόδια για θέματα σχετικά με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος του δήμου. Επίσης λαμβάνει μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων που αποβλέπουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες.

Τόσο η επιτροπή ποιότητας ζωής όσο και η οικονομική επιτροπή αποτελούνται από τον πρόεδρο (που είτε είναι ο δήμαρχος είτε ο αντιδήμαρχος) και άλλα έξι έως δέκα μέλη, ανάλογα τον αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Οι επιτροπές θα πρέπει να συνεδριάζουν σε απαρτία (πλειοψηφία), δημόσια και να αποφασίζουν με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περιπτώσεις όπου σε δύο συνεχόμενες συνεδριάσεις δεν υπάρχει απαρτία ή δεν λαμβάνεται απόφαση με απόλυτη πλειοψηφία, το δημοτικό συμβούλιο είναι αρμόδιο για την λήψη των σχετικών αποφάσεων.

1.3.4 Εκτελεστική επιτροπή

Σε δήμους με περισσότερους από ένα αντιδημάρχους συνιστάται εκτελεστική επιτροπή με την συμμετοχή του δήμαρχου (ως προέδρου) και των αντιδημάρχων. Η εκτελεστική επιτροπή είναι συλλογικό συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο του δήμου και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου, του μεσοχρόνιου, ετήσιου και πενταετούς προγράμματος δράσης. Οι αρμοδιότητες της εκτελεστικής επιτροπής είναι:

- Η παρακολούθηση της εκτέλεσης των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου
- Ο συντονισμός της κατάρτισης και η παρακολούθηση της εκτέλεσης του επιχειρησιακού προγράμματος
- Η κατάρτιση και εισήγηση στο δημοτικό συμβούλιο του τεχνικού προγράμματος του δήμου
- Η συγκέντρωση και αξιολόγηση των προτάσεων των υπηρεσιών του δήμου για την κατάρτιση του προϋπολογισμού

- Η ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού
- Η εισήγηση Σχεδίου Χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των δημοτών, του σχεδίου κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και των σχεδίων αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και φυσικών καταστροφών
- Η παρακολούθηση, αξιολόγηση και συντονισμός της δράσης των νομικών προσώπων και υπηρεσιών του δήμου

1.3.5 Δήμαρχος

Ο δήμαρχος είναι υπεύθυνος για την προάσπιση των τοπικών συμφερόντων και την καθοδήγηση των δράσεων του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, την διασφάλιση της ενότητας της τοπικής κοινωνίας και την άσκηση των καθηκόντων του με διαφάνεια και αποτελεσματικότητα. Ειδικότερα στις αρμοδιότητες του δημάρχου εμπίπτουν:

- Η εκπροσώπηση του δήμου σε δικαστήρια και δημόσιες αρχές
- Η εκτέλεση των αποφάσεων των άλλων δημοτικών οργάνων
- Ο ορισμός των αντιδημάρχων
- Η επίβλεψη όλων των υπηρεσιών του δήμου και η έκδοση πράξεων για τον διορισμό, τις υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση πειθαρχικών ελέγχων
- Η συνυπογραφή βεβαιωτικών καταλόγων και χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής δαπανών
- Η υπογραφή συμβάσεων που συνάπτει ο δήμος
- Η έκδοση αδειών που άπτονται των αρμοδιοτήτων του δήμου
- Η έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων
- Η δημιουργία ομάδων εργασίας και διοίκησης έργου για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων του δήμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

2.1 Έσοδα

Το οικονομικό έτος των δήμων και κοινοτήτων αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους⁶. Τα έσοδα των δήμων διακρίνονται στα τακτικά και έκτακτα. Οι πηγές των τακτικών εσόδων μπορεί να είναι από:

1. Θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους
2. Εισοδήματα κινητής και ακίνητης περιουσίας
3. Ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα
4. Φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές
5. Τοπικά δυνητικά τέλη, δικαιώματα και εισφορές

Ενώ τα έκτακτα έσοδα των δήμων μπορεί να προέρχονται από:

1. Δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες
2. Διάθεση, εκποίηση και τυχόν εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων
3. Συμμετοχή σε επιχειρηματικές δραστηριότητες
4. Κάθε είδους πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις
5. Οποιαδήποτε άλλη πηγή

Στα τακτικά έσοδα οι θεσμοθετημένοι υπέρ των δήμων πόροι αναφέρονται στους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους και αφορούν έσοδα από τον κρατικό προϋπολογισμό. Πιο συγκεκριμένα οι δήμοι κάθε έτος λαμβάνουν από τον κρατικό προϋπολογισμό⁷:

- το 20% των ετήσιων συνολικών εισπράξεων από το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π)

⁶ Νόμος 3463/2006, (ΦΕΚ Α' 114/8-6-2006), Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

⁷ Νόμος 3852/2010, (ΦΕΚ Α' 87/7-6-2010), Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης

- το 12% των ετήσιων συνολικών εισπράξεων από τον φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.)
- το 50% των ετήσιων συνολικών εισπράξεων από το φόρο ακίνητης περιουσίας

Ειδικότερα τα δύο τρίτα των εισπράξεων από το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων καθώς και το σύνολο των εισπράξεων από τους δύο άλλους φόρους, καταθέτονται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Δήμων για κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών». Ενώ το υπόλοιπο ένα τρίτο από τους φόρους εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Δήμων για κάλυψη επενδυτικών δαπανών».

Τα παραπάνω ποσά κατανέμονται στους δήμους, έπειτα από κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, με βάση τα δημογραφικά, γεωμορφολογικά, διοικητικά, οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντολογικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά κάθε δήμου. Η κατανομή των κεντρικών αυτοτελών πόρων εγγράφεται στον Τακτικό Προϋπολογισμό και η απόδοσή τους πραγματοποιείται σε ισόποσες μηνιαίες προκαταβολές, ανάλογα τα προεκτιμώμενα έσοδα κάθε δήμου, ενώ η τελική εκκαθάριση γίνεται με βάση τα απολογιστικά στοιχεία εσόδων κάθε οικονομικού έτους.

Η ακίνητη περιουσία των δήμων (ακίνητα των οποίων η κυριότητα είναι στον δήμο) διακρίνεται σε (Ξυλά – Παττακού, et al., 2012):

- δημόσια – δημοτική περιουσία που διακρίνεται σε κοινόχρηστα πράγματα (όπως πάρκα, οδοί, παιδικές χαρές, κλπ) και πράγματα για την εξυπηρέτηση δημοτικών σκοπών, που βρίσκονται στην διάθεση των δημοτικών αρχών και τα οποία διαχειρίζονται με στόχο την προστασία, ανάπτυξη και βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής των δημοτών (όπως αγορές, αθλητικές εγκαταστάσεις, νεκροταφεία, κλπ).
- ιδιωτική περιουσία που ανήκουν στους ΟΤΑ και δεν εξυπηρετούν άμεσα κανένα δημόσιο συμφέρον.

- βοσκές – βοσκότοπους που διατίθεται στους δήμους για εκμετάλλευση με αποκλειστικό σκοπό την ικανοποίηση κτηνοτροφικών αναγκών.

Τα έσοδα των δήμων από ακίνητη περιουσία προέρχονται από την διαχείριση και εκμετάλλευση της ιδιωτικής περιουσίας και οι κυριότερες πηγές εσόδων είναι:

- εκποίηση ακινήτων (επιτρέπεται όταν προκύπτει ωφέλεια για τον δήμο)
- εκποίηση ακινήτων με χρηματοδοτική μίσθωση
- εκμίσθωση ακινήτων
- εκμίσθωση δημοτικών καλλιεργήσιμων εκτάσεων
- εκμίσθωση του δικαιώματος εκμετάλλευσης λατομείων αδρανών υλικών και λατομείων μαρμάρων
- Δωρεάν παραχώρηση κυριότητας δημοτικών ακινήτων σε αθίγγανους και ομογενείς, οι οποίοι έχουν ενταχθεί σε κρατικά προγράμματα στεγαστικής αποκατάστασης.

Τα έσοδα από την εκμετάλλευση και διαχείριση της ακίνητης περιουσίας των δήμων μπορεί να προέρχονται από χρηματικά διαθέσιμα σε τράπεζες, αξίες, όπως χρεόγραφα, μηχανήματα και εξοπλισμό, κλπ.

Στα έσοδα από την φορολογία εντάσσονται τα ανταποδοτικά και δυνητικά τοπικά τέλη και δικαιώματα καθώς και οι φόροι, τέλη, δικαιώματα και εισφορές. Στο πλαίσιο της αυτοτέλειας των δήμων, το κράτος θεσπίζει νομοθετικά πηγές εσόδων από φορολογία, ώστε οι δήμοι να έχουν ικανούς πόρους για να είναι οικονομικά αυτόνομοι, ενώ τους δίνει την δυνατότητα να θέσουν με κανονιστικές πράξεις τέλη, εισφορές και δικαιώματα. Τα έσοδα αυτά εισρέουν στα ταμεία των δήμων είτε από υποχρεωτική φορολογία είτε από την διακριτική ευχέρεια των δήμων για επιβολή φορολογίας. Οι δήμοι τα συγκεκριμένα έσοδα μπορούν είτε να διαθέσουν για την ισοσκέλιση των εξόδων τους είτε να τα διαχειριστούν ελεύθερα για την εκπλήρωση των σκοπών τους.

2.2 Δαπάνες

Οι δαπάνες των δήμων μπορούν να διακριθούν στις υποχρεωτικές και προαιρετικές δαπάνες. Στις υποχρεωτικές δαπάνες περιλαμβάνονται⁸:

⁸ Νόμος 3463/2006, (ΦΕΚ Α' 114/8-6-2006), Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

- Τα έξοδα παράστασης, η αποζημίωση των συμβούλων (που συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου) και της οικονομικής επιτροπής, αλλά και τα έξοδα κίνησης των προέδρων των τοπικών συμβουλίων.
- Όλες οι αποδοχές του προσωπικού (συμπεριλαμβανομένων και των κατ' αποκοπή εξόδων κίνησης).
- Οι παροχές σε είδος για την προστασία των εργαζόμενων.
- Η γραφική ύλη, τα έντυπα και τα βιβλία των υπηρεσιών, η δαπάνη κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου και ύδρευσης, καθώς και τα τέλη ταχυδρομικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, καθώς και κάθε είδους καύσιμο και ελαιολιπαντικά.
- Τα μισθώματα των ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις δημοτικές ή κοινοτικές υπηρεσίες.
- Τα έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης.
- Τα τοκοχρεολύσια των δανείων.
- Τα έξοδα ασφάλισης οχημάτων που υποχρεωτικά από τον νόμο θα πρέπει να ασφαλίζονται.
- Οι ετήσιες εισφορές υπέρ των συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων.
- Οι δαπάνες υλοποίησης των συμβάσεων διαδημοτικής συνεργασίας και των προγραμμάτων συμβάσεων.
- Οι επιχορηγήσεις των ιδρυμάτων και νομικών προσώπων που ιδρύει κάθε δήμος ή κοινότητα, ως προς το ποσό που αναγράφεται στην οικεία συστατική πράξη.
- Οι δαπάνες για την εκτέλεση τελεσίδικων δικαστικών υποθέσεων και για την εξόφληση των εκκαθαρισμένων οφειλών, με βάση το διατακτικό τους.
- Οι εισφορές που επιβάλλονται με ειδικούς νόμους. Οι συγκεκριμένες εισφορές υπολογίζονται με βάση τα τακτικά έσοδα που πραγματοποιήθηκαν το προτελευταίο έτος που αφορά ο προϋπολογισμός.

Έξοδα, όπως αποδοχές προσωπικού, έξοδα παράστασης, μισθώματα ακινήτων (που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες του δήμου), εισφορές μισθοδοσίας, έξοδα κίνησης εισπρακτόρων, κλπ, που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας, μπορούν να πληρώνονται χωρίς να απαιτείται η απόφαση οποιουδήποτε οργάνου. Αντίθετα έξοδα όπως δαπάνες

υλοποίησης συμβάσεων, επιχορηγήσεις ιδρυμάτων και νομικών προσώπων που ιδρύει ο δήμος, αθλητικές, ψυχαγωγικές, μορφωτικές εκδηλώσεις, η τουριστική προβολή του δήμου, δαπάνες δημοσίων σχέσεων, κλπ, μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο έπειτα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

2.3 Οικονομική Διαχείριση

Στο πλαίσιο της διαδικασίας εκσυγχρονισμού της οργάνωσης και λειτουργίας των ΟΤΑ, θεσμοθετήθηκε η υποχρέωση εκπόνησης Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π) από τους δήμους της χώρας, με στόχο την εισαγωγή μόνιμων διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης των ΟΤΑ α΄ βαθμού, την ενίσχυση της διαφάνειας και την καλύτερη διαχείριση του ανθρώπινου και υλικού δυναμικού των δήμων (Ξυλά – Παττακού, et al., 2012). Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα πενταετούς διάρκειας περιγράφει τον στρατηγικό, επιχειρησιακό και οικονομικό προγραμματισμό του δήμου σε βάθος πενταετίας. Ο προγραμματισμός αυτός απαιτεί διαδημοτική και διαβαθμιδική συνεργασία, ενεργοποιεί όλες τις Υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα του δήμου και τίθεται σε διαβούλευση στην τοπική κοινωνία. Εξειδικεύεται, δε, στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (Ε.Π.Δ), το οποίο περιέχει τον ετήσιο προϋπολογισμό, τις δράσεις και τα έργα που θα εκτελεστούν μέσα στο έτος καθώς, επίσης, και αναλυτική καταγραφή των πόρων χρηματοδότησης.

Στο πλαίσιο της οικονομικής διαχείρισης των δήμων, ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Η συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού του δήμου, όπως τελικώς έχει ψηφισθεί από το δημοτικό συμβούλιο αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα. Στην ιστοσελίδα του δήμου θα πρέπει να αναρτάται και η τριμηνιαία έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, που υποβάλλεται από την οικονομική επιτροπή στο δημοτικό συμβούλιο, για το προηγούμενο της έκθεσης τρίμηνο μέσα στις πρώτες 20 ημέρες από τη λήξη του, μετά από εισήγηση του

υπευθύνου οικονομικών υπηρεσιών του οικείου δήμου. Η ταμειακή λειτουργία των δήμων διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα, η οποία αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.)

2.4 Δανεισμός

Οι δήμοι μπορούν να δανείζονται από αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της χώρας ή του εξωτερικού, μόνο αν τα συγκεκριμένα δάνεια προορίζονται για να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις ή χρέη του δήμου και εφόσον ισχύουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις⁹:

1. Το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης του δανεισμού του δήμου δεν ξεπερνά το 20% των ετήσιων τακτικών εσόδων του. Το παραπάνω ποσοστό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών
2. Το συνολικό χρέος του δήμου (συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις), που επιθυμεί τον δανεισμό, δεν ξεπερνά ποσοστό των συνολικών εσόδων του, όπως αυτό καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών

2.5 Αναπτυξιακά Προγράμματα

Για την υλοποίηση του προγράμματος «Καλλικράτης» αλλά και την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και την άμβλυση των ανισοτήτων προβλέπεται το Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης «Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης -ΕΛΛ.Α.Δ.Α.» (Ξυλά – Παττακού, et al., 2012). Σκοπός του προγράμματος είναι η δημιουργία ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου για την αυτοδιοίκηση που να:

⁹ Νόμος 3852/2010, (ΦΕΚ Α' 87/7-6-2010), Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης

- ολοκληρώνει βασικές υποδομές αρμοδιότητας της αυτοδιοίκησης,
- προστατεύει το περιβάλλον,
- στηρίζει υψηλού επιπέδου εικαστικές παρεμβάσεις στο χώρο,
- υποστηρίζει ιδιαίτερα τους ορεινούς, δυσπρόσιτους και νησιωτικούς Δήμους,
- επιβραβεύει την καινοτομία και τις νέες ιδέες,
- προωθεί τον θεσμό των συνεργασιών της αυτοδιοίκησης με τον ιδιωτικό τομέα και ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα.

Επιπρόσθετα στο πλαίσιο ενίσχυσης των τοπικών κοινωνιών στην τρέχουσα δημοσιονομική συγκυρία, καταρτίστηκε το πρόγραμμα «Αυτοδιοίκηση- Κοινωνική Συνοχή- Ισόρροπη Ανάπτυξη – Α.Κ.Σ.Ι.Α.». Το συγκεκριμένο αναπτυξιακό πρόγραμμα στοχεύει στη βελτίωση των όρων της τοπικής οικονομίας, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την απασχόληση μέσα κυρίως από την εκτέλεση έργων τοπικής σημασίας με διαδικασίες αυτεπιστασίας με παράλληλη τόνωση της απασχόλησης και βελτίωσης των υποδομών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

3.1 Εφαρμογή διπλογραφικού λογιστικού συστήματος

Έως και την ψήφιση του Π.Δ. 315/1999 όπου θεσπίστηκε το διπλογραφικό λογιστικό σύστημα οι Δήμοι εφαρμόζαν τις αρχές του Δημόσιου Λογιστικού (Απλογραφικό Λογιστικό Σύστημα). Έτσι από 1^{ης} Ιανουαρίου του 2000 οι Δήμοι και οι Κοινότητες της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης (με πληθυσμό άνω των πέντε χιλιάδων κατοίκων ή με έσοδα άνω των 500 εκ δραχμών) υποχρεούνται την εφαρμογή του κλαδικού λογιστικού σχεδίου και την τήρηση της διπλογραφικής λογιστικής μεθόδου¹⁰. Η εφαρμογή του Διπλογραφικού Λογιστικού Συστήματος στόχευε την εξάλειψη των αδυναμιών του προγενέστερου συστήματος (εργαλείο καθαρά ταμειακής διαχείρισης) και πλεονεκτεί στα ακόλουθα (Υ.Ε.Δ.Α., 1999):

- η σύνταξη και δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων επιτρέπει την απεικόνιση της πραγματικής οικονομικής κατάστασης κάθε Δήμου και δίνει την δυνατότητα σύγκρισης των στοιχείων
- παρέχει άμεση, αξιόπιστη και ακριβή πληροφόρηση των οικονομικών στοιχείων και μεγεθών και οι Δήμοι είναι σε θέση να γνωρίζουν έγκαιρα και σωστά:
 - ✓ τα πάγια στοιχεία, δικαιώματα, απαιτήσεις και υποχρεώσεις τους
 - ✓ τα αποτελέσματα που πραγματοποιήθηκαν από τις οικονομικές τους δραστηριότητες
 - ✓ ανά τμήμα ή υπηρεσία το κόστος λειτουργίας και το επιμέρους αποτέλεσμα
- είναι εφικτός ο ορθός προγραμματισμός των πληρωμών και εισπράξεων για την υλοποίηση του διάφορων έργων

¹⁰ Π.Δ. 315/30-12-1999), (ΦΕΚ 302Α'), Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού)

- είναι εφικτός ο καλύτερος οικονομικός, διαχειριστικός και διοικητικός έλεγχος των ΟΤΑ από τα όργανά τους

Για την λογιστική παρακολούθηση των ΟΤΑ, με βάση το διπλογραφικό σύστημα, θα πρέπει να τηρούνται οι παρακάτω αρχές:

1. Η αρχή της Αυτονομίας
2. Η αρχή της κατ' είδος συγκεντρώσεως των αποθεμάτων, εξόδων και εσόδων
3. Η αρχή της κατάρτισης του λογαριασμού της Γενικής Εκμετάλλευσης με λογιστικές εγγραφές

Επίσης βασική αρχή για την τήρηση των λογαριασμών και την ενημέρωσή τους είναι η ύπαρξη παραστατικού (δικαιολογητικού), δηλαδή αποδεικτικών πραγματοποιήσεως του εξόδου, του εσόδου, της εισπράξεως ή πληρωμής, που προβλέπονται σε κάθε περίπτωση. Με βάση τα δικαιολογητικά αυτά λογιστικοποιούνται τα έξοδα και τα έσοδα.

Το σχέδιο λογαριασμών των ΟΤΑ έχει σχεδιασθεί, ώστε ταυτόχρονα με τη λειτουργία της Γενικής Λογιστικής, να εξυπηρετούνται και οι υποχρεώσεις των Δήμων για τη λογιστική παρακολούθηση του προϋπολογισμού τους. Η εφαρμογή της διπλογραφικής λογιστικής μεθόδου, μέσα σε ένα σύστημα λογαριασμών τάξεως, εξασφαλίζει ορθότερη, πληρέστερη και αξιόπιστη απεικόνιση του προϋπολογισμού, των μεταβολών του, της εκτελέσεώς του και του απολογισμού κάθε Δήμου.

3.2 Προϋπολογισμοί

3.2.1 Έννοια και δομή

Σύμφωνα με το Π.Δ. 315/1999 ως Προϋπολογισμός ορίζεται η πράξη του συμβουλίου του Δήμου με την οποία προσδιορίζονται τα έσοδα και καθορίζονται τα όρια εξόδων πιστώσεων του Δήμου για κάθε οικονομικό έτος. Στον προϋπολογισμό περιλαμβάνονται τα προβλεπόμενα έσοδα και έξοδα μεταξύ των οποίων και αυτά που αφορούν την κίνηση κεφαλαίων, εμφανιζομένων με ιδιαίτερους κωδικούς αριθμούς. Σε ιδιαίτερο τμήμα εσόδων και εξόδων του προϋπολογισμού εγγράφονται τα από τον

προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων προερχόμενα ποσά¹¹. Η φύση του προϋπολογισμού έχει τριπλή σημασία (Καραγιώργου, 2014):

1. Δημοσιολογική, αφού με βάση αυτόν χαράσσεται η μελλοντική οικονομική πορεία του ΟΤΑ, προσδιορίζοντας τα αναμενόμενα έσοδα και καθορίζοντας τα όρια των εξόδων, διαμορφώνοντας το πλαίσιο επίτευξη των στόχων του
2. Οικονομικοπολιτική, αφού η λειτουργία του αποσκοπεί στην κάλυψη των αναγκών του ΟΤΑ και συνίσταται για την επίτευξη των σκοπών του
3. Δημοσιονομική, αφού δεν αποτελεί απλή λογιστική κατάσταση πρόβλεψης εσόδων εξόδων, αλλά πράξη που αποσκοπεί στον προγραμματισμό και τον συντονισμό των δραστηριοτήτων, στη διαμόρφωση της επενδυτικής πολιτικής και τον έλεγχο της λογιστικής ορθότητας, της νομιμότητας και της οικονομικής αποδοτικότητας.

Όσον αφορά τα έσοδα ο προϋπολογισμός έχει λειτουργία προσδιοριστική και εξουσιοδοτική για την είσπραξή τους, όμως για τα έξοδα ο προϋπολογισμός έχει νομιμοποιητική λειτουργία αφού καμία δαπάνη δεν μπορεί να εκτελεστεί χωρίς να προβλέπεται σε αυτόν.

3.2.2 Κατάρτιση προϋπολογισμών

Ο τύπος του προϋπολογισμού των Δήμων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών (Καραγιώργου, 2014). Ειδικά για την κατάρτιση των προϋπολογισμών του οικονομικού έτους 2016 εκδόθηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση 26945¹². Με βάση την συγκεκριμένη απόφαση οι προϋπολογισμοί των Δήμων θα πρέπει να είναι ρεαλιστικοί, ισοσκελισμένοι ή πλεονασματικοί, ενώ οι Δήμοι παροτρύνονται να συγκρατήσουν τις δαπάνες στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα.

Για την κατάρτιση των προϋπολογισμών των ΟΤΑ λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες αρχές:

- Η αρχή της ετήσιας διάρκειας
- Οι αρχές της ενότητας και καθολικότητας

¹¹ Π.Δ. 315/30-12-1999), (ΦΕΚ 302Α'), Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού)

¹² ΚΥΑ 26945, (ΦΕΚ 1621/ 31-7-2015), Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων, οικονομικού έτους 2016 – τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης

- Η αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων
- Οι αρχές της ειλικρίνειας και της ακρίβειας του προϋπολογισμού
- Η αρχή της δημοσιότητας
- Η αρχή της ισοσκέλισης

Οι βασικές κατηγορίες εσόδων και εξόδων των προϋπολογισμών των Δήμων είναι:

Έσοδα:

0 – τακτικά έσοδα

- 01- Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία
- 02- Έσοδα από κινητή περιουσία
- 03- Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα
- 04- Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών
- 05- Φόροι και εισφορές
- 06- Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες

1 – έκτακτα έσοδα

- 11 – Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας
- 12 – Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών
- 13 – Επιχορηγήσεις για επενδύσεις
- 14 – Δωρεές – Κληρονομίες – Κληροδοσίες
- 15 – Προσαυξήσεις – Πρόστιμα - Παράβολα
- 16 – Λοιπά έκτακτα έσοδα

2 – έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών που βεβαιώνονται για πρώτη φορά

3 – εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.

4 – εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων

5 – χρηματικό υπόλοιπο

Σύνολο εσόδων

Έξοδα:

6 – Κεφάλαιο Α: Λειτουργικές δαπάνες χρήσης

- 60 – Αμοιβές και έξοδα προσωπικού
- 61 – Αμοιβές αιρετών και τρίτων
- 62 – Παροχές τρίτων
- 63 – Φόροι – Τέλη

- 64 – Λοιπά γενικά έξοδα
 - 65 – Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσια πίστης
 - 66 – Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων
 - 67 – Πληρωμές για μεταβιβάσεις σε τρίτους
 - 68 – Λοιπά έξοδα
 - 7 – Κεφάλαιο Β: Επενδύσεις (ανάλυση ανά υπηρεσία)
 - 71 – Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων
 - 73 – Έργα
 - 74 – Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες
 - 75 – Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)
 - 8 – Κεφάλαιο Γ: Πληρωμές Π.Ο.Ε. και λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις
 - 9 – Κεφάλαιο Δ: Αποθεματικό
- Σύνολο εξόδων

Έως το τέλος Ιουνίου κάθε έτους το δημοτικό συμβούλιο θα πρέπει να καθορίζει το ανώτατο ύψος των προϋπολογισθέντων εξόδων για το επόμενο οικονομικό έτος. Έως την 20^η Ιουλίου προσχέδιο του προϋπολογισμού, συνοδευόμενο από αιτιολογική έκθεση αποστέλλεται στην οικονομική επιτροπή, η οποία έως την 5^η Σεπτεμβρίου θα πρέπει να το έχει εξετάσει και να μεριμνήσει για την ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών. Έως το τέλος Οκτωβρίου θα πρέπει να εκδοθεί σχετική γνώμη για το σχέδιο του προϋπολογισμού από το Παρατηρητήριο, ενώ η οικονομική επιτροπή συνεδριάζει και υποβάλλει το σχέδιο του προϋπολογισμού στο δημοτικό συμβούλιο προς συζήτηση και ψήφιση. Έως την 15^η Νοεμβρίου το δημοτικό συμβούλιο ψηφίζει τον προϋπολογισμό και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης (ΟΠΔ) και έως την 31^η Δεκεμβρίου η Αποκεντρωμένη Διοίκηση ασκεί τον έλεγχο επί του προϋπολογισμού και του ΟΠΔ, επικυρώνει τον προϋπολογισμό και εγκρίνει το ΟΠΔ.

3.2.3 Διάρκεια και έλεγχος

Μέχρι να αρχίσει να ισχύει ο νέος προϋπολογισμός (όχι μετά το τέλος Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους) είναι εν ισχύ ο προϋπολογισμός του προηγούμενου έτους, ως προς τις υποχρεωτικές δαπάνες και τις δαπάνες που γίνονται

για ειδικούς σκοπούς¹³. Αν παρέλθει το τρίμηνο απαγορεύεται η πραγματοποίηση οποιαδήποτε δαπάνης με βάση του προϋπολογισμού του προηγούμενου έτους, πλην των σχετικών με τις αποδοχές προσωπικού και την καταβολή των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών.

Ο προϋπολογισμός και η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής υποβάλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας μαζί με τις αποφάσεις των συμβουλίων που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που είναι γραμμένες σε αυτόν. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, αν διαπιστώσει ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο καλεί το συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών.

3.3 Απολογισμοί και Ισολογισμοί

Έως το τέλος Μαΐου θα πρέπει η ταμειακή υπηρεσία του Δήμου να υποβάλλει λογαριασμό διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε στη οικονομική επιτροπή¹⁴. Εντός δύο μηνών, η οικονομική επιτροπή οφείλει να προελέγξει τα υποβληθέντα στοιχεία και να υποβάλλει στο δημοτικό συμβούλιο, έκθεση μαζί με τον απολογισμό, καθώς και τον ισολογισμό, και τα αποτελέσματα χρήσης (για Δήμους που εφαρμόζουν το κλαδικό λογιστικό σχέδιο). Ειδικά ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσης, πριν υποβληθούν στο δημοτικό συμβούλιο θα πρέπει να έχουν ελέγθη από ορκωτό ελεγκτή λογιστή, ο οποίος χορηγεί πιστοποιητικό ελέγχου, για το αν ο Δήμος εφαρμόσε ορθά το κλαδικό λογιστικό σχέδιο και αν τηρήθηκαν οι σχετικές διατάξεις που αφορούν το οικονομικό, λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα των Δήμων. Επιπρόσθετα ο ελεγκτής οφείλει να καταρτίζει έκθεση ελέγχου η οποία περιλαμβάνει όσα προέκυψαν από τον έλεγχό του και τυχόν αναγκαίες υποδείξεις για κάθε θέμα.

Το δημοτικό συμβούλιο εντός χρονικής προθεσμίας δύο μηνών θα πρέπει να μελετήσει τα υποβληθέντα στοιχεία (απολογισμό, οικονομικές καταστάσεις, έκθεση οικονομικής επιτροπής και πιστοποιητικό ελεγκτή) και να αποφασίσει με πράξη του

¹³ Νόμος 3463/2006, (ΦΕΚ Α΄ 114/8-6-2006), Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

¹⁴ Νόμος 3463/2006, (ΦΕΚ Α΄ 114/8-6-2006), Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

για την έγκρισή τους και την διατύπωση σχετικών παρατηρήσεων. Η συνεδρίαση για την έκδοση της σχετικής πράξης λαμβάνει χώρα παρουσία του διευθυντή οικονομικών του Δήμου και του ορκωτού ελεγκτή (η απουσία του οποίου δεν επηρεάζει την λήψη απόφασης). Εντός ενός μήνα από την έκδοση της πράξης, όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία θα πρέπει να υποβληθούν για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο (σε περίπτωση μη υποβολής τους επιβάλλονται κυρώσεις και διενεργείται αυτεπάγγελτα έκτακτος γενικευμένος έλεγχος στη διαχείριση του Δήμου). Συνοπτικά στοιχεία του απολογισμού, ισολογισμού, κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης και του πιστοποιητικού ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή, έπειτα από την έγκρισή τους από το δημοτικό συμβούλιο να δημοσιευτούν σε μια ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα.

3.4 Χρηματοοικονομική ανάλυση

3.4.1 Έννοια και σκοπός

Η χρηματοοικονομική ανάλυση υπάρχει διάχυτη στη σημερινή, οργανωμένη οικονομικά κοινωνία και σχετίζεται με την ανάγκη για γενικότερη χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Η χρηματοοικονομική ανάλυση χρειάζεται σε όσους επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες για την λήψη οικονομικών αποφάσεων και δεν έχουν πρόσβαση στο εσωτερικό πληροφοριακό σύστημα της εξεταζόμενης μονάδας. Η χρηματοοικονομική ανάλυση είναι θέμα βαθμού και ιδιαιτερότητας της χρήσης και της εκμετάλλευσής τους, πέρα από τη μορφή στην οποία προσφέρονται στις λογιστικές καταστάσεις ή απ' όποιες άλλες πηγές αντλούνται (Κάντζος, 2002).

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων βοηθά τους αναλυτές να καθορίσουν τις ανάγκες χρηματοδότησης, καθώς επίσης και τις δυνατότητες διαπραγμάτευσης (Βασιλείου & Ηρειώτης, 2008). Η ανάλυση χρηματοοικονομικών δεικτών επιτρέπει την εκτίμηση της προηγούμενης, της τωρινής και της προβλεπόμενης χρηματοοικονομικής κατάστασης και απόδοσης. Με αυτό τον τρόπο αποκαλύπτονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία της εξεταζόμενης οικονομικής μονάδας. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό γιατί η αναγνώριση των δυνατών σημείων μπορεί να χρησιμοποιηθεί προς όφελος της οικονομικής μονάδας,

ενώ με την αναγνώριση των αδύνατων σημείων είναι εφικτή η λήψη των απαραίτητων διορθωτικών μέτρων.

Οι βασικές μέθοδοι ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων είναι η ενδοεταιρική ανάλυση, σύμφωνα την οποία η οικονομική μονάδα αναλύεται και αξιολογείται με βάση εσωτερικά πρότυπα και η διεταιρική, όπου η ανάλυση και αξιολόγηση πραγματοποιείται με βάση εξωτερικά πρότυπα. Η εφαρμογή και των δύο μεθόδων μπορεί να επιτευχθεί με την χρήση αριθμοδεικτών, καταστάσεων κοινού μεγέθους, συγκριτικών καταστάσεων, καταστάσεων τάσης αλλά και στατιστικών μεθόδων (Κάντζος, 2002). Επίσης η ανάλυση μπορεί να πραγματοποιηθεί διαχρονικά όπου μέσω της εξέτασης της παρελθούσας κατάστασης και εξέλιξης μπορούν να γίνουν προβλέψεις για το μέλλον ή διαστρωματικά, με την ανάλυση να εστιάζει σε εξωτερικά ή εσωτερικά πρότυπα (Βασιλείου & Ηρειώτης, 2008).

3.4.2 Αριθμοδείκτες

Η ανάλυση χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών αποτελεί την εξέταση των σχέσεων μεταξύ διάφορων μεγεθών, κυρίως λογιστικής προέλευσης, αποσκοπώντας στον υπολογισμό της προηγούμενης, τωρινής και μελλοντικής χρηματοοικονομικής κατάστασης και απόδοσης μιας οικονομικής μονάδας. Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες από μόνοι τους παρέχουν μικρή πληροφόρηση, όμως η σύγκρισή τους με πρότυπους δείκτες (της ίδιας της οικονομικής μονάδας ή του κλάδου που ανήκει) μπορούν να προσφέρουν πολύ σημαντική πληροφόρηση (Βασιλείου & Ηρειώτης, 2008).

Οι αριθμοδείκτες ανάλογα με τα μεγέθη που συσχετίζουν μπορούν να ταξινομηθούν σε διάφορες μεγαλύτερες κατηγορίες. Ειδικά για την αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων των ΟΤΑ, σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 74712/2010 μπορούν να υπολογίζονται και να αξιολογούνται οι ακόλουθες κατηγορίες αριθμοδεικτών¹⁵:

- Αριθμοδείκτες δομής εσόδων/εξόδων, όπου εξετάζεται η ποσοστιαία συμμετοχή κάθε κατηγορίας εσόδων/εξόδων στα συνολικά έσοδα/έξοδα
- Αριθμοδείκτες εσόδων/εξόδων ανά κάτοικο, όπου μπορούν να εξετάζονται συνολικά τα έσοδα/έξοδα ανά κάτοικο και ειδικότερα οι υποκατηγορίες εσόδων και εξόδων:

¹⁵ Υ.Α. 74712/2010, (ΦΕΚ Α' 2043- 30/12/2010), Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Οικονομικά στοιχεία περιφερειών», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια

- ✓ Ίδια έσοδα ανά κάτοικο
- ✓ Ανταποδοτικά έσοδα ανά κάτοικο
- ✓ Φόροι και τέλη ανά κάτοικο
- ✓ Έξοδα ανά κάτοικο
- ✓ Επενδύσεις ανά κάτοικο
- Αριθμοδείκτες οικονομικής επίδοσης, όπως:
 - ✓ Βεβαιωθέντα έσοδα / Προϋπολογισθέντα έσοδα
 - ✓ Πληρωθέντα έξοδα / Προϋπολογισθέντα έξοδα
 - ✓ Ληξιπρόθεσμες οφειλές τρίτων / Ταμειακά βεβαιωμένες οφειλές
 - ✓ Εισπραχθέντα έσοδα από ληξιπρόθεσμες οφειλές / Ληξιπρόθεσμες οφειλές
- Αριθμοδείκτες ανθρώπινου δυναμικού:
 - ✓ Κόστος απασχόλησης / Συνολικά έξοδα
 - ✓ Κόστος απασχόλησης / Αριθμός απασχολούμενων
- Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων – εξόδων, όπως:
 - ✓ Σύνολο επιχορηγήσεων / Συνολικά έξοδα
 - ✓ Έξοδα χρήσης / Τακτικά έσοδα
 - ✓ Αμοιβές και έξοδα προσωπικού / Τακτικά έσοδα
 - ✓ Κόστος ανταποδοτικών υπηρεσιών / Ανταποδοτικά έσοδα
 - ✓ Επιχορηγήσεις και δάνεια για επενδύσεις / Επενδυτικές δαπάνες
- Αριθμοδείκτες ανά κάτοικο:
 - ✓ Λειτουργικά έσοδα ανά κάτοικο
 - ✓ Ίδια έσοδα ανά κάτοικο
 - ✓ Λειτουργικά έξοδα ανά κάτοικο
 - ✓ Καθαρό αποτέλεσμα ανά κάτοικο
 - ✓ Ίδια κεφάλαια ανά κάτοικο
 - ✓ Σύνολο ενεργητικού ανά κάτοικο
- Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας
 - ✓ Αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (καθαρά αποτελέσματα / ίδια κεφάλαια)
 - ✓ Αποδοτικότητας ενεργητικού (καθαρά αποτελέσματα / σύνολο ενεργητικού)
- Αριθμοδείκτες ρευστότητας
 - ✓ Γενικής ρευστότητας (κυκλοφορούν ενεργητικό / βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)

- ✓ Ειδικής ρευστότητας (κυκλοφορούν ενεργητικό – αποθέματα / βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)
- ✓ Ταμειακής ρευστότητας (ταμειακά διαθέσιμα / βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)
- Αριθμοδείκτες δομής κεφαλαίων
 - ✓ Ξένα προς ίδια κεφάλαια
 - ✓ Ίδια προς συνολικά κεφάλαια

Ειδικότερα στην παρούσα εργασία αναλύονται οι αριθμοδείκτες διάρθρωσης εσόδων του δήμου και διάρθρωσης εξόδων ώστε να προσδιοριστούν οι πηγές άντλησης εσόδων και οι επιμέρους υποχρεώσεις του Δήμου. Πιο συγκεκριμένα αναλύονται:

Αριθμοδείκτες διάρθρωσης εσόδων

Αυτονομίας	=	$\frac{\text{Σύνολο τακτικών εσόδων}}{\text{Συνολικά έσοδα}}$
Αστάθειας	=	$\frac{\text{Σύνολο έκτακτων εσόδων}}{\text{Συνολικά έσοδα}}$
Εξάρτησης	=	$\frac{\text{Σύνολο επιχορηγήσεων}}{\text{Συνολικά έσοδα}}$
Ανεξαρτησίας	=	$\frac{\text{Ίδια έσοδα}}{\text{Συνολικά έσοδα}}$
Λειτουργικής αυτονομίας	=	$\frac{\text{Ίδια τακτικά έσοδα}}{\text{Συνολικό τακτικών εσόδων}}$

Όσο υψηλότεροι είναι οι αριθμοδείκτες αυτονομίας, ανεξαρτησίας και λειτουργικής αυτονομίας σε ένα Δήμο τόσο περισσότερο ενισχύεται η οικονομική ανεξαρτησία του Δήμου και ο οικονομικός σχεδιασμός μπορεί να γίνει ευκολότερα και περισσότερο αποτελεσματικά. Υψηλές τιμές στους δείκτες αστάθειας και εξάρτησης συνεπάγονται περιορισμούς στην οικονομική αυτοδυναμία των Δήμων, μειώνοντας την ικανότητα για προγραμματισμό και ανάληψη άμεσης δράσης για την πραγματοποίηση έργων και επενδύσεων.

Για την ανάλυση της διάρθρωση των εξόδων και τον βαθμό κάλυψής τους από τα έσοδα υπολογίζονται οι αριθμοδείκτες:

Αριθμοδείκτες διάρθρωσης εξόδων και κάλυψης

Λειτουργικών δαπανών	=	$\frac{\text{Σύνολο εξόδων χρήσης}}{\text{Συνολικά έξοδα}}$
Επενδύσεων	=	$\frac{\text{Συνολικό ποσό επενδύσεων}}{\text{Συνολικά έξοδα}}$
Υποχρεώσεων	=	$\frac{\text{Οφειλές ΠΟΕ}}{\text{Συνολικά έξοδα}}$
Κάλυψης κόστους προσωπικού	=	$\frac{\text{Συνολικό κόστος μισθοδοσίας}}{\text{Σύνολο τακτικών εσόδων}}$
Αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων	=	$\frac{\text{Τοκοχρεολύσια}}{\text{Σύνολο τακτικών εσόδων}}$

Από τους δύο πρώτους αριθμοδείκτες από τον παραπάνω πίνακα μπορούν να διεξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για την συνολική διάρθρωση των εξόδων και την αναλογία που διατηρούν ως προς το σύνολο. Πιο συγκεκριμένα όσο υψηλότερος είναι ο αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών τόσο υψηλότερες είναι οι λειτουργικές δαπάνες του Δήμου, αφήνοντας μικρότερα περιθώρια για την πραγματοποίηση επενδύσεων και αναπτυξιακών έργων. Ο αριθμοδείκτης υποχρεώσεων δείχνει το σύνολο των οφειλών παρελθόντων οικονομικών ετών ως προς τα συνολικά πληρωθέντα έξοδα. Με τους δύο τελευταίους αριθμοδείκτες υπολογίζεται η αναλογία του κόστους προσωπικού και των εξόδων του δανεισμού ως προς τα τακτικά έσοδα του Δήμου.

Για την μελέτη των οικονομικών καταστάσεων του Δήμου υπολογίζονται αριθμοδείκτες σχετικά με την αποδοτικότητα, την ρευστότητα και την κεφαλαιακή δομή.

Αριθμοδείκτες οικονομικών καταστάσεων

		$\frac{\text{Καθαρά αποτελέσματα}}{\text{Ίδια κεφάλαια}}$
Αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων	=	
		$\frac{\text{Καθαρά αποτελέσματα}}{\text{Ενεργητικό}}$
Αποδοτικότητας ενεργητικού	=	

Γενικής ρευστότητας	=	$\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$
Κεφαλαιακής Αυτονομίας	=	$\frac{\text{Ίδια κεφάλαια}}{\text{Παθητικό}}$
Κάλυψης τόκων	=	$\frac{\text{Αποτελέσματα προ φόρων} + \text{Χρηματοοικονομικά έξοδα}}{\text{Χρηματοοικονομικά έξοδα}}$

Με τον αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων εκτιμάται η αποδοτικότητα των ιδίων πόρων του Δήμου για την παραγωγή κερδοφορίας ενώ με τον αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού εξετάζεται ο βαθμός αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων πόρων για την παραγωγή θετικών αποτελεσμάτων. Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της βραχυπρόθεσμης ρευστότητας και όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα του Δήμου να καλύψει τις τρέχουσες υποχρεώσεις της από τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία της, αποφεύγοντας να προσφύγει σε δανεισμό. Με τον αριθμοδείκτη κεφαλαιακής αυτονομίας υπολογίζεται η αναλογία των ιδίων κεφαλαίων ως προς το σύνολο των κεφαλαίων που έχει στην διάθεσή του ο Δήμος και όσο υψηλότερος είναι τόσο μικρότερες είναι οι υποχρεώσεις του. Με τον αριθμοδείκτη κάλυψης τόκων εκτιμάται η δυνατότητα του Δήμου να δημιουργεί αρκετά έσοδα για να είναι σε θέση να πληρώνει τα έξοδα που προκύπτουν από τον δανεισμό που έχει λάβει (Κάντζος, 2002).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

4.1 Γενικά στοιχεία και πληροφορίες

Ο Δήμος Κατερίνης ανήκει διοικητικά στην περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας και έπειτα από την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης, επεκτάθηκε με την συνένωση των δήμων Ελαφίνας, Κατερίνης, Κορινού, Παραλίας, Πέτρας και Πιερίων (Δήμος Κατερίνης, 2016). Ο Δήμος Κατερίνης είναι ένας εκ των τριών δήμων του Νομού Πιερίας, ενώ η Πρωτεύουσα του Νομού είναι η πόλη της Κατερίνης.

Διάγραμμα 4.1 Χάρτης Κεντρικής Μακεδονίας: Δήμος Κατερίνης

Πηγή: Wikipedia.gr

Η Κατερίνη υφίσταται ως δήμος από το 1912 που απελευθερώθηκε (το διάστημα από το 1920 έως το 1930 αποτέλεσε κοινότητα). Την δεκαετία του '30 ο πληθυσμός της πόλης διπλασιάστηκε, ενώ το 1961 ήταν το τέταρτο μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Μακεδονίας και το 12^ο της Ελλάδας (Δήμος Κατερίνης, 2016). Με

βάση την απογραφή του 2011 ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου είναι 85.851 άτομα, αποτελώντας το 67,67% του συνολικού πληθυσμού του νομού και το 0,79% της χώρας (ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2016). Από το σύνολο του μόνιμου πληθυσμού περίπου το 70% γεννήθηκε και διαμένει εκεί, ενώ το 16,48% έχει γεννηθεί σε κάποια άλλη περιφέρεια της χώρας και το 15,1% σε κάποια χώρα του εξωτερικού.

Διάγραμμα 4.2 Τόπος γέννησης πληθυσμού δήμου Κατερίνης (απογραφή 2011)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, (2016)

Τουριστικά ο δήμος τα τελευταία έτη αναπτύσσεται, αφού περιμετρικά της πόλης υπάρχουν αρκετά μέρη φυσικού, αρχαιολογικού και ιστορικού ενδιαφέροντος. Στην διοικητική περιφέρεια της Κατερίνης (τα οποία αξιοποιεί ο Δήμος) υπάρχουν εντυπωσιακά πλατανοδάση που σταδιακά προσελκύουν όλο και περισσότερο εκδρομείς, ενώ σε πολύ μικρές αποστάσεις υπάρχουν πολλά μέρη που αποτελούν πόλο έλξης των τουριστών, όπως το μυθικό βουνό του Ολύμπου, ο αρχαιολογικός χώρος του Δίου και της Πύδνας, το Ενετικό ιστορικό κάστρο του Πλαταμώνα, κλπ.

4.2 Προϋπολογισμός 2014

Με την Απόφαση 319/2013 της Οικονομικής Επιτροπής συντάχθηκε ο Προϋπολογισμός του Δήμου Κατερίνης¹⁶. Η συνεδρίαση διεξήχθη με νόμιμη απαρτία (με έξι μέλη της επιτροπής παρόντα και τρία απόντα) και η απόφαση λήφθηκε κατά πλειοψηφία (δύο μέλη ψήφησαν παρόντα). Στην συγκεκριμένη απόφαση στο προσχέδιο του ισοσκελισμένου Προϋπολογισμού για το έτος 2014 τα έσοδα ήταν ύψους 79 εκ. ευρώ (συμπεριλαμβανομένου και του χρηματικού υπολοίπου), όσο και τα έξοδα (συμπεριλαμβανομένων και των προβλέψεων και του αποθεματικού).

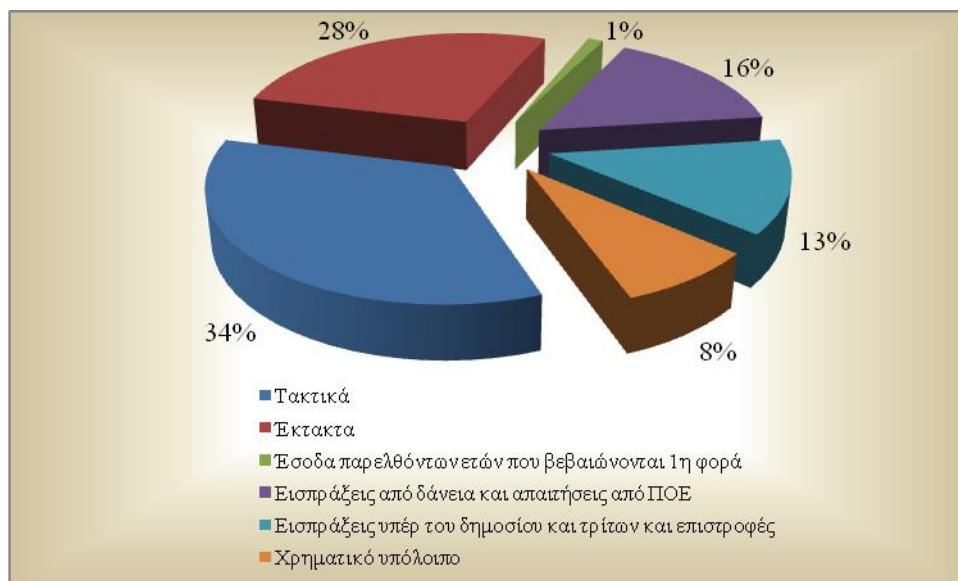
Η προαναφερθείσα απόφαση τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμό 394/2013 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου διαμορφώνοντας τον ισοσκελισμένο Προϋπολογισμό σε 89.445 χιλιάδες ευρώ¹⁷. Στην συγκεκριμένη συνεδρίαση υπήρξε ένα μέλος απόν και η απόφαση λήφθηκε με πλειοψηφία. Την 15^η Νοεμβρίου του 2013 ο προϋπολογισμός εγκρίθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κατερίνης¹⁸. Με βάση τον προϋπολογισμό τα έσοδα του Δήμου για το 2014 διαρθρώνονται ως εξής (μειωμένα κατά 5,54% σε σχέση με τον προϋπολογισμό της προηγούμενης χρήσης):

¹⁶ Απόφαση 319/2013, (26/9/2013), Σύνταξη του προϋπολογισμού του δήμου Κατερίνης οικονομικού έτους 2014, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 1 του Ν. 3852/2010, Οικονομική Επιτροπή Δήμου Κατερίνης

¹⁷ Απόφαση 394/2013, (29/11/2013), Τροποποίηση της αριθ.319/2013 απόφασης Ο.Ε. με θέμα [Σύνταξη του προϋπολογισμού του δήμου Κατερίνης οικονομικού έτους 2014, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 1 του Ν. 3852/2010], Οικονομική Επιτροπή Δήμου Κατερίνης

¹⁸ Απόφαση 308/2013, (15/11/2013), Ψήφιση του προϋπολογισμού του Δήμου Κατερίνης οικονομικού έτους 2014, Δημοτικό Συμβούλιο Δήμου Κατερίνης

Διάγραμμα 4.3 Διάρθρωση προϋπολογισθέντων εσόδων 2014

Πιο συγκεκριμένα από τα σύνολο των 89.445.000€ προϋπολογισθέντων εσόδων, το 34% προέρχεται από τα τακτικά έσοδα (30,7 εκ. €), το 28% από έκτακτα έσοδα (24,5 εκ. €), το 16% από εισπράξεις δανείων και απαιτήσεις από ΠΟΕ, το 13% από εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων, το 8% αποτελεί χρηματικό υπόλοιπο και το 1% από έσοδα παρελθόντων ετών που βεβαιώνονται για πρώτη φορά. Η ανάλυση των εσόδων παρουσιάζονται στο ακόλουθο πίνακα, καθώς και τα προϋπολογισθέντα έσοδα της προηγούμενης χρήσης, η ποσοστιαία διαφορά τους και η συμμετοχή τους στο σύνολο των εσόδων.

Πίνακας 4.1 Προϋπολογισμός εσόδων Δήμου Κατερίνης 2014

Περιγραφή	Διαμορφωμένος Προηγ. Χρήσης	Προτεινόμενος	Διαφορά από προηγούμενη χρήση%	Συμμετοχή στο σύνολο
ΕΣΟΔΑ ΔΗΜΟΥ	94.692.285	89.445.000	-5,54%	100,00%
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	32.025.971	30.731.510	-4,04%	34,36%
ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	304.100	224.500	-26,18%	0,25%
ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	35.000	35.000	0,00%	0,04%
ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ & ΔΙΚΑΙΩΜ.	5.774.887	6.494.250	12,46%	7,26%

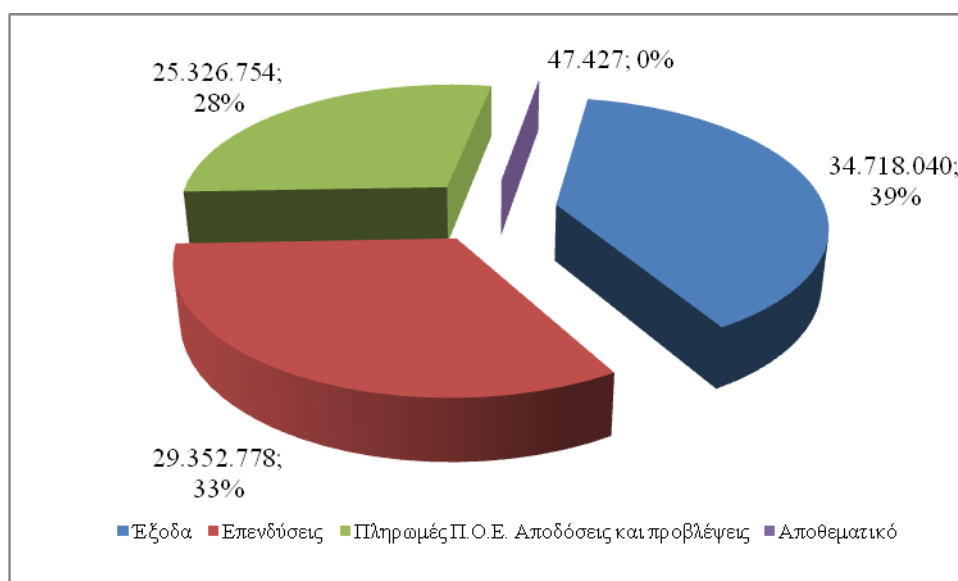
ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1.475.000	1.453.000	-1,49%	1,62%
ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	328.500	359.567	9,46%	0,40%
ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	23.794.793	21.835.192	-8,24%	24,41%
ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	313.690	330.000	5,20%	0,37%
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	26.351.279	24.485.612	-7,08%	27,38%
ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	43.099	25.000	-41,99%	0,03%
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	10.284.661	177.180	-98,28%	0,20%
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	15.602.515	23.905.462	53,22%	26,73%
ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ	370.600	330.000	-10,96%	0,37%
ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	50.404	47.970	-4,83%	0,05%
ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.) ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝ. ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	7.100.694	1.106.897	-84,41%	1,24%
Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	6.858.594	1.081.897	-84,23%	1,21%
Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	242.100	25.000	-89,67%	0,03%
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.	12.709.543	13.926.492	9,58%	15,57%
ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛ. ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘ. ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘ. ΕΤΗ	12.709.543	13.926.492	9,58%	15,57%
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	10.888.377	11.901.129	9,30%	13,31%
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	5.742.000	5.750.000	0,14%	6,43%
ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	5.146.377	6.151.129	19,52%	6,88%
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	5.616.422	7.293.360	29,86%	8,15%

Η πλειοψηφία των τακτικών εσόδων προέρχεται από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες (24,41% των συνολικών εσόδων) και από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα (7,26%). Χαμηλά είναι τα έσοδα από κινητή περιουσία και φόρους και τέλη. Τα τακτικά έσοδα του προϋπολογισμού του 2014 είναι μειωμένα κατά 4,04% από την προηγούμενη χρήση, όπως μειωμένα είναι και τα έκτακτα έσοδα κατά 7,08%. Η κύρια πηγή έκτακτων εσόδων είναι οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις που αποτελούν το 26,73% του συνολικού προϋπολογισμού. Τρίτη μεγαλύτερη πηγή εσόδων για τον Δήμο είναι οι εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από ΠΟΕ και

συγκεκριμένα τα εισπρακτέα υπόλοιπα από έσοδα που έχουν βεβαιωθεί σε παρελθόντα έτη (15,57%).

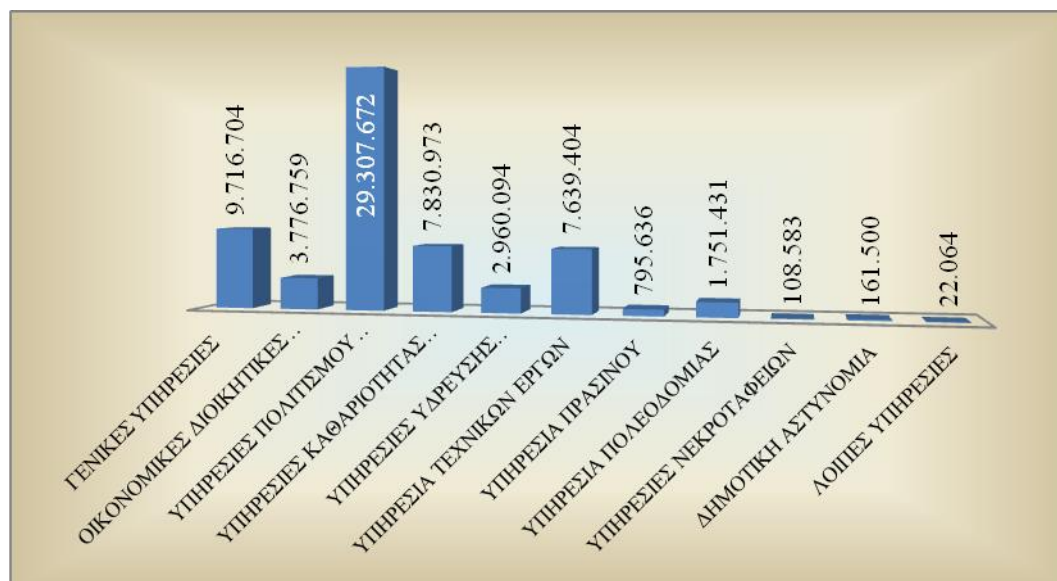
Όσον αφορά τα έξοδα το 39% δηλαδή έξοδα ύψους 34.718.040€ αναφέρονται σε λειτουργικά έξοδα του Δήμου, όπως αμοιβές και έξοδα προσωπικό, παροχές τρίτων, δαπάνες για αναλώσιμα, κλπ. Το 33% των εξόδων προορίζεται για επενδύσεις κυρίως σε έργα και το 28% (25.326.754€) για πληρωμές Π.Ο.Ε. και αποδόσεις.

Διάγραμμα 4.4
Διάρθρωση προϋπολογισθέντων εξόδων 2014

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή των εξόδων και επενδύσεων στις διάφορες υπηρεσίες του Δήμου.

Διάγραμμα 4.5 Κατανομή εξόδων ανά υπηρεσία

Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων και επενδύσεων για το 2014 προορίζεται να καλύψει τις ανάγκες της υπηρεσίας πολιτισμού, αθλητισμού και κοινωνικής πολιτικής του Δήμου, έξοδα ύψους 29,3€ εκ. Περίπου 10 εκ. προορίζονται να καλύψουν τις ανάγκες των γενικών υπηρεσιών, από περίπου 8 εκ. τις υπηρεσίες καθαριότητα και ηλεκτροφωτισμού και την υπηρεσία τεχνικών έργων. Για τις οικονομικές διοικητικές υπηρεσίες προϋπολογίζεται να δαπανηθούν 3,8 εκ. ευρώ.

4.3 Απολογισμός 2014

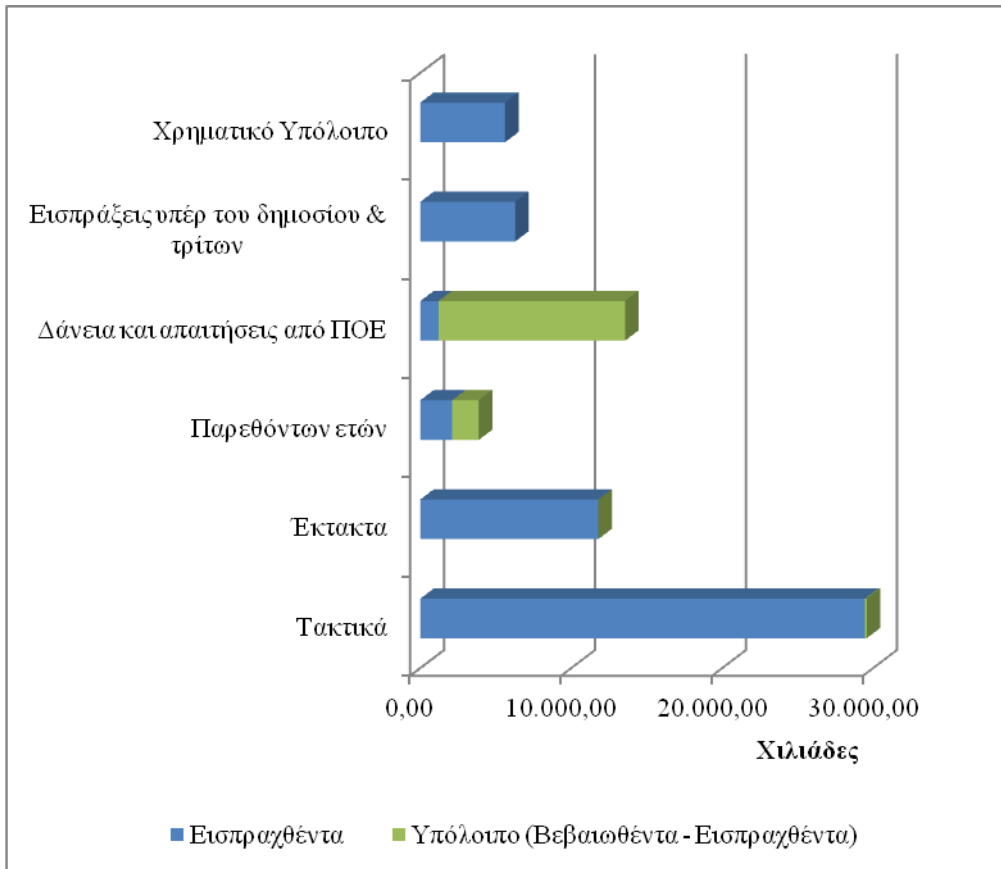
Η έκθεση απολογισμού εσόδων – εξόδων καταρτίστηκε από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κατερίνης την 5^η Οκτωβρίου του 2015 και ψηφίστηκε με την 400/2015 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής¹⁹. Η παραπάνω απόφαση εγκρίθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου με την 526/2015 Απόφαση²⁰.

Για το οικονομικό έτος του 2014 τα τελικά βεβαιωθέντα έσοδα του Δήμου ανήλθαν στα 70.698.986€, εκ των οποίων τα 56,4 εκ. € εισπράχθηκαν εκτός της χρήσης και το υπόλοιπο των 14,2 εκ. είναι προς είσπραξη. Ανά κατηγορία τα έσοδα του 2014 διαμορφώθηκαν ως εξής:

¹⁹ Απόφαση 400/2015, (5/10/2015), Κατάρτιση έκθεσης επί του απολογισμού εσόδων – εξόδων του Δήμου Κατερίνης έτους 2014, Οικονομική Επιτροπή Δήμου Κατερίνης

²⁰ Απόφαση 526/2015, (15/11/2015), Έγκριση απολογισμού εσόδων - εξόδων Δήμου Κατερίνης χρήσης 2014 (χρήση 1-1-2014 έως 31-12-2014), Δημοτικό Συμβούλιο Δήμου Κατερίνης

Διάγραμμα 4.6 Απολογισμός εσόδων 2014

Από το σύνολο των βεβαιωθέντων εσόδων το 99,61% εισπράχθηκε εκτός του 2014, δηλαδή 29.456.177€. Με βάση τον απολογισμό βεβαιώθηκαν 11,8 εκ. από έκτακτα έσοδα, εκ των οποίων το 99,93% εισπράχθηκε. Τα έσοδα παρελθόντων ετών που βεβαιώθηκαν για πρώτη φορά το 2014, ανήλθαν σε 3,9 εκ. € και από αυτά εισπράχθηκε το 54,47%. Από δάνεια και απαιτήσεις από ΠΟΕ βεβαιώθηκαν 13,6 εκ. € και μόλις το 8,88% εισπράχθηκε. Ο Δήμος το 2014 συνέλεξε το 100% των εσόδων υπέρ του δημοσίου και τρίτων (βεβαιωθέν ποσό ύψους 6.282.246€), ενώ στο τέλος της χρήσης είχε χρηματικό υπόλοιπο ποσού 5.614.089€.

Για το οικονομικό έτος του 2014 τα ενταλθέντα και πληρωθέντα έξοδα του Δήμου αναλύονται στο παρακάτω πίνακα. Το σύνολο αυτών ήταν 48.266.205€, εκ των οποίων τα 30.400.223€ ήταν τακτικά έξοδα, τα 12.025.876 € έκτακτα ειδικευμένα και τα υπόλοιπα έκτακτα ανειδίκευτα. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ανάλυση των εξόδων ανά υπηρεσία.

Πίνακας 4.2 Απολογισμός εξόδων 2014

Περιγραφή	Πληρωθέντα	
ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	6.707.390,63	13,90%
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.208.101,45	6,65%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	15.995.679,38	33,14%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	7.438.793,97	15,41%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	528.638,45	1,10%
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	3.035.886,42	6,29%
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	560.703,33	1,16%
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	410.321,01	0,85%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ	121.990,25	0,25%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	224.485,37	0,47%
ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	238.409,27	0,49%
ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε & ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	9.795.805,15	20,30%
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0,00	0,00%
Προοδευτικό Σύνολο :	48.266.204,68	100,00%

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα περίπου 16 εκ. € δαπανήθηκαν από την υπηρεσία πολιτισμού, αθλητισμού και κοινωνικής πολιτικής, αποτελώντας το 33% των συνολικών εξόδων. Το ποσό των προβλέψεων ανήλθε σε 9,8 εκ. ευρώ (20,3% του συνόλου), ενώ 7,4 εκ. € δαπανήθηκαν από την υπηρεσία καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού και 6,7 εκ. € από τις γενικές υπηρεσίες.

4.4 Συγκριτική ανάλυση προϋπολογισμού-απολογισμού

4.4.1 Ανάλυση απόλυτων μεγεθών

Μεταξύ των προϋπολογισθέντων εσόδων και των εισπραχθέντων για το οικονομικό έτος 2014 υπάρχει για απόκλιση της τάξης του -36,88%. Κατά συνέπεια ο

Δήμος Κατερίνης εντός του 2014 εισέπραξε περίπου 33 εκ. € λιγότερα από αυτά που είχε προϋπολογίσει. Τα πραγματικά έσοδα όλων των κατηγοριών ήταν μειωμένα σε σχέση με αυτά που είχαν προϋπολογιστεί, πλην των έκτακτων εσόδων (αφαιρούμενων των επιχορηγήσεων για επενδύσεις) και των εσόδων παρελθόντων ετών.

Πίνακας 4.3 Απόκλιση εσόδων προϋπολογισμού-απολογισμού

Έσοδα και Εισπράξεις	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Διαφορά	Απόκλιση
Τακτικά Έσοδα	30.731.510	29.456.178	-1.275.332	-4,15%
Έκτακτα έσοδα (πλην επιχορηγήσεις για επενδύσεις)	580.150	4.837.067	4.256.917	733,76%
Έσοδα παρελθόντων ετών	1.106.897	2.110.661	1.003.764	90,68%
Εισπράξεις από Δάνεια	0	0	0	0,00%
Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά παρελθόντα έτη	13.926.492	1.204.163	-12.722.329	-91,35%
Εισπράξεις υπέρ δημοσίου, Ασφ. Φορέων και Τρίτων	11.901.129	6.282.246	-5.618.883	-47,21%
Χρηματικό υπόλοιπο προηγ. έτους	7.293.360	5.614.089	-1.679.271	-23,02%
Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	23.905.462	6.950.364	-16.955.098	-70,93%
Σύνολο πόρων	89.445.000	56.454.768	-32.990.232	-36,88%

Ειδικότερα τα τακτικά έσοδα του Δήμου που ανήλθαν σε 29.456.178€ ήταν μειωμένα κατά 4,15% από αυτά που είχαν προϋπολογισθεί. Η εισπραξη των υπολοίπων βεβαιωθέντων εσόδων από παρελθόντα έτη δεν ήταν η αναμενόμενη και ενώ είχαν προϋπολογισθεί περίπου 14 εκ. €, τελικά εισπράχθηκαν μόλις 1,2 εκ. €. Μεγάλες επίσης ήταν οι αποκλίσεις για επιχορηγήσεις για επενδύσεις και εισπράξεις υπέρ Δημοσίου, Ασφαλιστικών Φορέων και τρίτων, με τα έσοδα να είναι μικρότερα κατά 70,93% και 47,21% αντίστοιχα. Αντίθετα τα έκτακτα έσοδα (πλην επιχορηγήσεων για επενδύσεις) ήταν αυξημένα κατά 4.256.917€ (733%) προερχόμενα κυρίως από εισπρακτέα υπόλοιπα βεβαιωθέντα τα προηγούμενα οικονομικά έτη. Τέλος και τα έσοδα παρελθόντων ετών ήταν αυξημένα (σχεδόν διπλασιάστηκαν) σε σχέση με αυτά που είχαν προϋπολογισθεί.

Απόκλιση υπάρχει και μεταξύ των προϋπολογισθέντων και πληρωθέντων εξόδων του Δήμου Κατερίνης για το 2014. Συνολικά πληρώθηκαν 41.178.796€ λιγότερα από αυτά που είχαν προϋπολογισθεί, μείωση της τάξης του -46,04%.

Πίνακας 4.4 Απόκλιση εξόδων προϋπολογισμού - απολογισμού

Έξοδα	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Διαφορά	Απόκλιση
Έξοδα και Πληρωμές:				
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	10.104.300	9.623.940	-480.360	-4,75%
Αμοιβές και παροχές τρίτων	5.781.378	5.451.612	-329.766	-5,70%
Αμοιβές και παροχές τρίτων	419.000	244.451	-174.549	-41,66%
Τοκοχρεολύσια δανείων	688.000	620.037	-67.963	-9,88%
Προμήθειες - Αναλώσεις υλικών	1.323.231	738.700	-584.531	-44,17%
Μεταβιβάσεις σε τρίτους, Λοιπά έξοδα	15.490.631	13.520.451	-1.970.180	-12,72%
Επιχορηγούμενες και μη πληρωμές υποχρεώσεων Π.Ο.Ε.	6.183.519	4.677.028	-1.506.491	-24,36%
Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	19.143.236	5.118.777	-14.024.459	-73,26%
Επενδύσεις:				
Αγορές	376.145	98.556	-277.589	-73,80%
Έργα	26.682.619	7.071.919	-19.610.700	-73,50%
Μελέτες	2.288.414	275.392	-2.013.022	-87,97%
Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	5.600	0	-5.600	-100,00%
Τοκοχρεολύσια δανείων επενδύσεων	911.500	825.341	-86.159	-9,45%
Αποθεματικό	47.427		-47.427	-100,00%
Σύνολο	89.445.000	48.266.204	-41.178.796	-46,04%

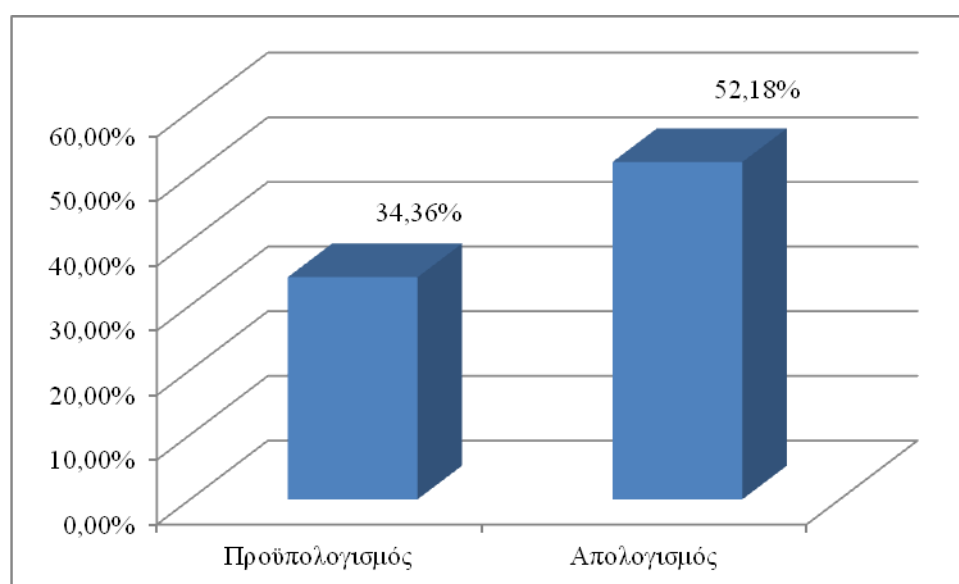
Όπως φαίνεται και από τον παραπάνω πίνακα τα έξοδα του Δήμου είναι μειωμένα σε όλες τις κατηγορίες εξόδων και επενδύσεων. Μεγάλες αποκλίσεις παρουσιάζονται στα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν για την υλοποίηση επενδύσεων

σε έργα (-19.610.700€), σε λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις (-14.024.459€), σε μελέτες (-2.013.022€) και σε μεταβιβάσεις σε τρίτους και λοιπά έξοδα (-1.970.180€).

4.4.2 Αριθμοδείκτες

Για την μελέτη διάρθρωσης εσόδων αρχικά υπολογίζεται ο αριθμοδείκτης αυτονομίας έτσι όπως αρχικά είχε προϋπολογισθεί και πως τελικά διαμορφώθηκε από τις εισπράξεις του Δήμου.

Διάγραμμα 4.7
Αριθμοδείκτης αυτονομίας εσόδων

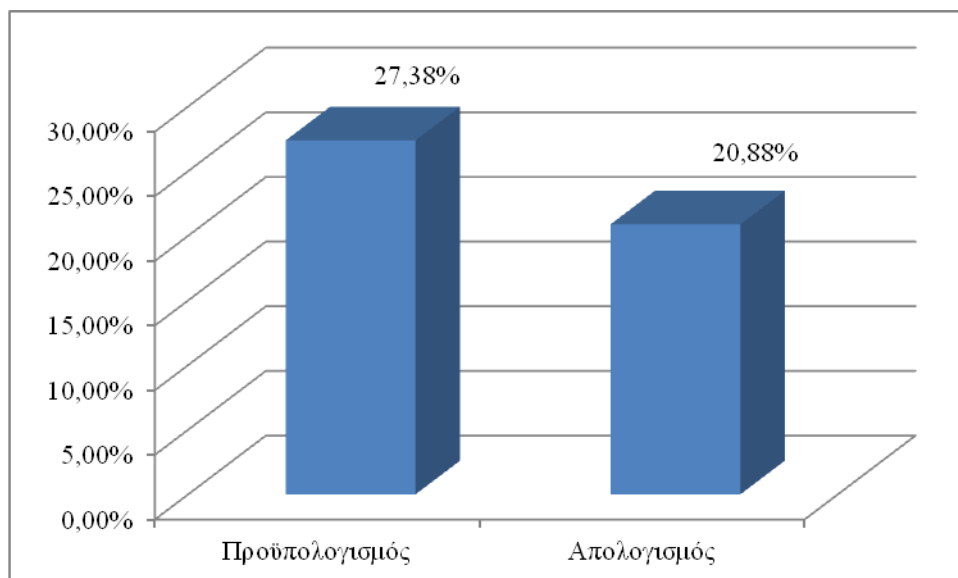

Ο αριθμοδείκτης υπολογίζεται από το σύνολο των τακτικών εσόδων, δηλαδή από τις προσόδους από ακίνητη περιουσία, τα έσοδα από κινητή περιουσία, από ανταποδοτικά τέλη, από λοιπά τέλη και δικαιώματα, από φόρους και εισφορές, και επιχορηγήσεις (τακτικές για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών). Με βάση τον προϋπολογισμό τα τακτικά έσοδα αναμένονταν να είναι το 34,36% των συνολικών εσόδων, ενώ με βάση τον απολογισμό ο αριθμοδείκτης διαμορφώθηκε σε 52,18%.

Από τον προϋπολογισμό του Δήμου Κατερίνης ο αριθμοδείκτης αστάθειας υπολογίζεται σε 27,38%, δηλαδή το σύνολο των έκτακτων εσόδων αποτελεί το 27,38% των συνολικών προϋπολογισθέντων εσόδων. Τελικά η αναλογία των έκτακτων εσόδων ως προς το σύνολο των εισπραχθέντων διαμορφώθηκε σε 20,88%. Αρχικά είχαν προϋπολογισθεί περίπου 24,5 εκ. € έκτακτα έσοδα ενώ τελικά εισπράχθηκαν περίπου τα μισά και συνδυασμό με την εισπράξη λιγότερο συνολικά

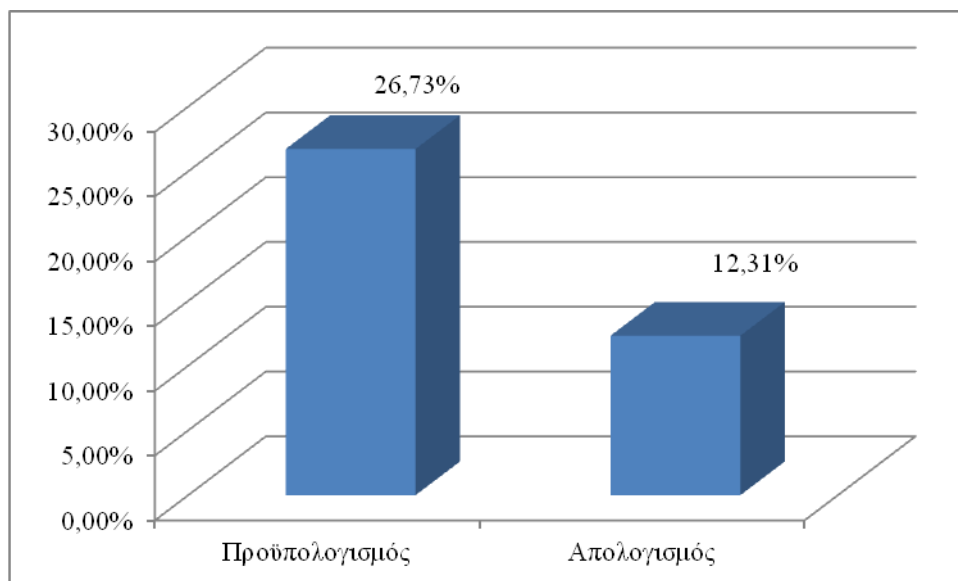
εσόδων, ο αριθμοδείκτης είναι απόκλιση περίπου επτά ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ απολογισμού και προϋπολογισμού.

Διάγραμμα 4.8 Αριθμοδείκτης αστάθειας

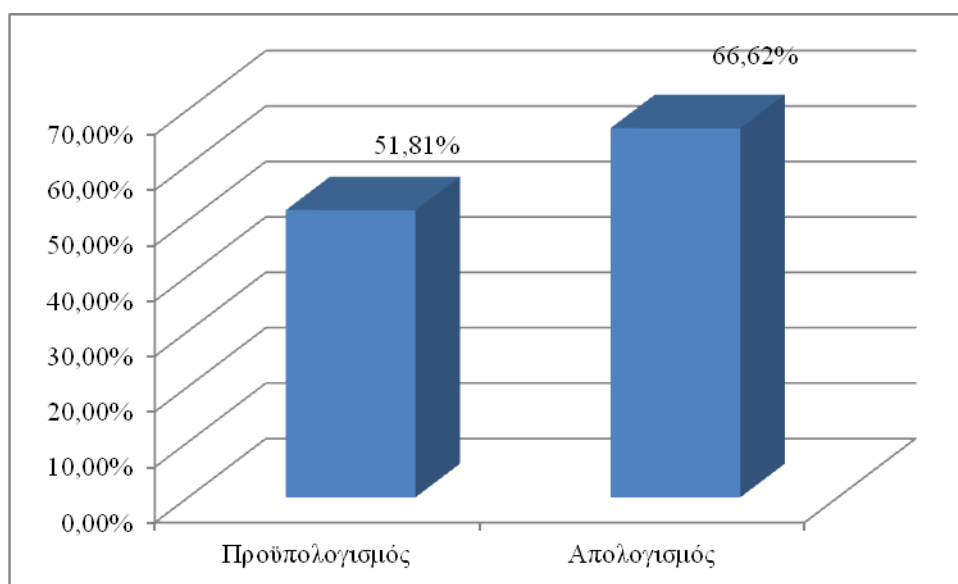
Όπως φαίνεται και από το παρακάτω διάγραμμα ο αριθμοδείκτης εξάρτησης, δηλαδή των συνολικών επιχορηγήσεων προς τα συνολικά έσοδα του Δήμου στην πράξη ήταν αρκετά μικρότερος. Με βάση τα στοιχεία του προϋπολογισμού ο αριθμοδείκτης διαμορφώνεται σε 26,73% ενώ από τα στοιχεία του απολογισμού σε 12,31%. Έτσι τελικά η εξάρτηση του Δήμου έσοδα προερχόμενα από τρίτους ήταν πολύ χαμηλότερη από ότι υπολογιζόταν.

Διάγραμμα 4.9
Αριθμοδείκτης εξάρτησης

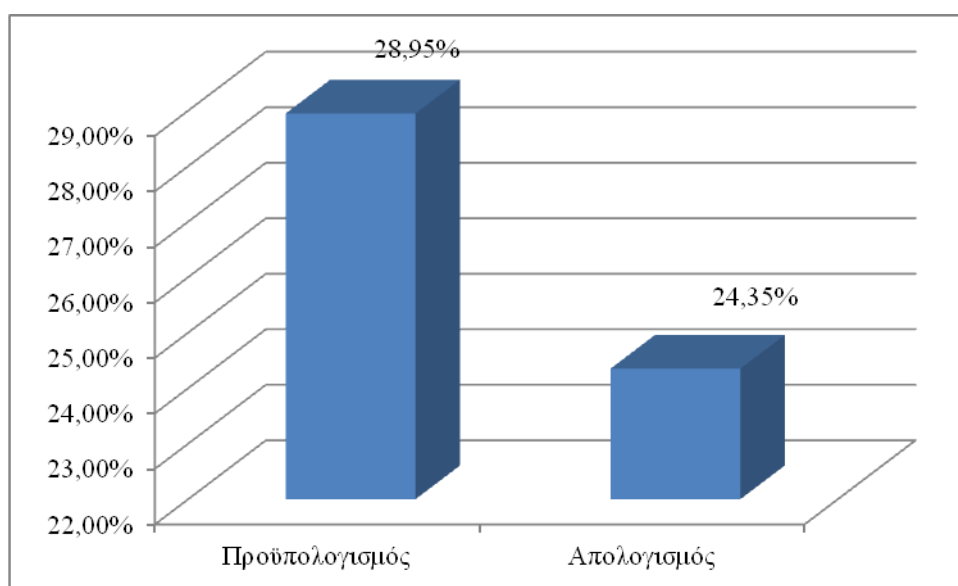
Τα ίδια έσοδα του Δήμου (τακτικά, έκτακτα και παρελθόντων ετών) ως προς το σύνολο των εσόδων ήταν τελικά αρκετά υψηλότερα από ότι είχε προϋπολογισθεί. Ο αριθμοδείκτης ανεξαρτησίας είχε υπολογισθεί σε 51,81% ενώ τελικά το 2014 με βάση τα στοιχεία του απολογισμού διαμορφώθηκε σε 66,62% προσδίδοντας στον Δήμο αρκετά υψηλό βαθμό ανεξαρτησίας εσόδων.

Διάγραμμα 4.10
Αριθμοδείκτης ανεξαρτησίας

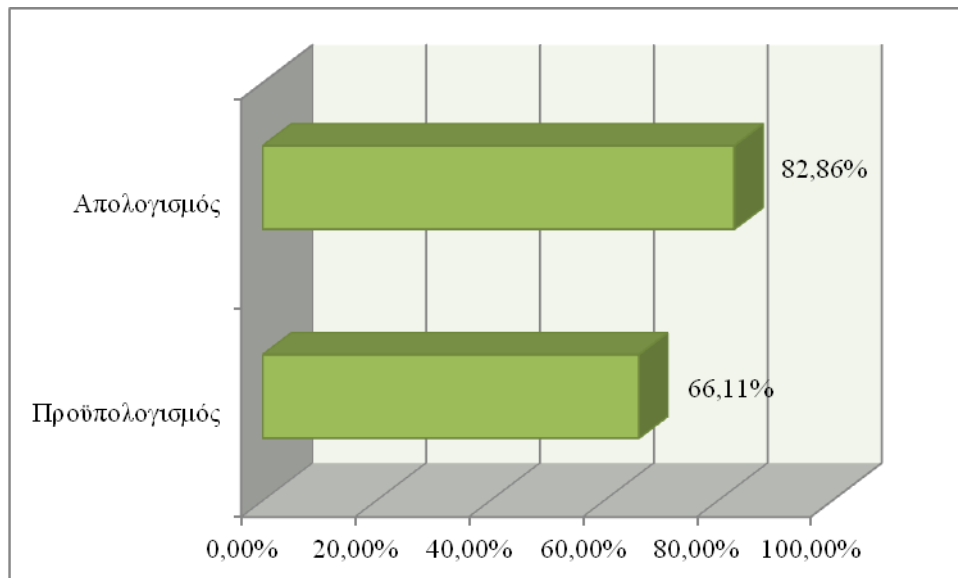
Παρόλα αυτά χαμηλότερη ήταν η είσπραξη των ιδίων τακτικών εσόδων ως προς το σύνολο των τακτικών εσόδων από ότι αναμενόταν. Με βάση τις εκτιμήσεις του προϋπολογισμού τα ίδια τακτικά έσοδα αναμενόταν να καλύψουν το 28,95% των συνολικών εσόδων ενώ τελικά ο Δήμος από το σύνολο των τακτικών εσόδων, τα ίδια ήταν 24,35%, στηριζόμενος περισσότερο από το αναμενόμενο σε θεσμοθετημένους πόρους για την κάλυψη των λειτουργικών του αναγκών.

Διάγραμμα 4.11
Αριθμοδείκτης λειτουργικής αυτονομίας

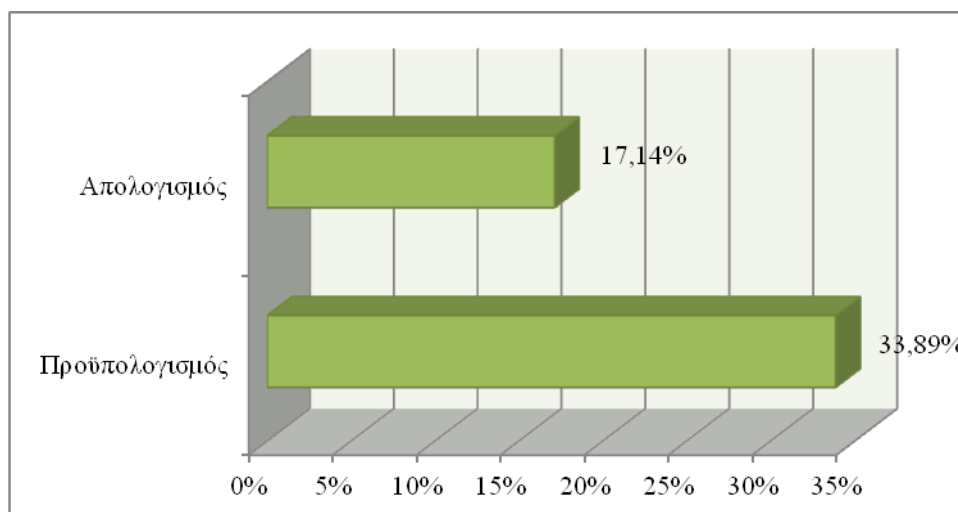
Από τα στοιχεία του προϋπολογισμού είχε υπολογισθεί ότι το σύνολο των λειτουργικών εξόδων του Δήμου θα αποτελούσε το 66,11% των συνολικών του εξόδων (λειτουργικών εξόδων και επενδύσεων). Τελικά οι λειτουργικές δαπάνες του Δήμου Κατερίνης ήταν αρκετά υψηλότερες με βάση τα στοιχεία του απολογισμού και συγκεκριμένα αποτέλεσαν το 82,86% των συνολικών εξόδων.

Διάγραμμα 4.12
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών

Αντιστρόφως ανάλογα κινήθηκαν τα έξοδα για επενδύσεις, όπως φαίνεται και από το ακόλουθο γράφημα. Ενώ είχε προϋπολογισθεί να δαπανηθεί το 33,89% των συνολικών εξόδων σε επενδύσεις, τελικά δαπανήθηκε το 17,14%.

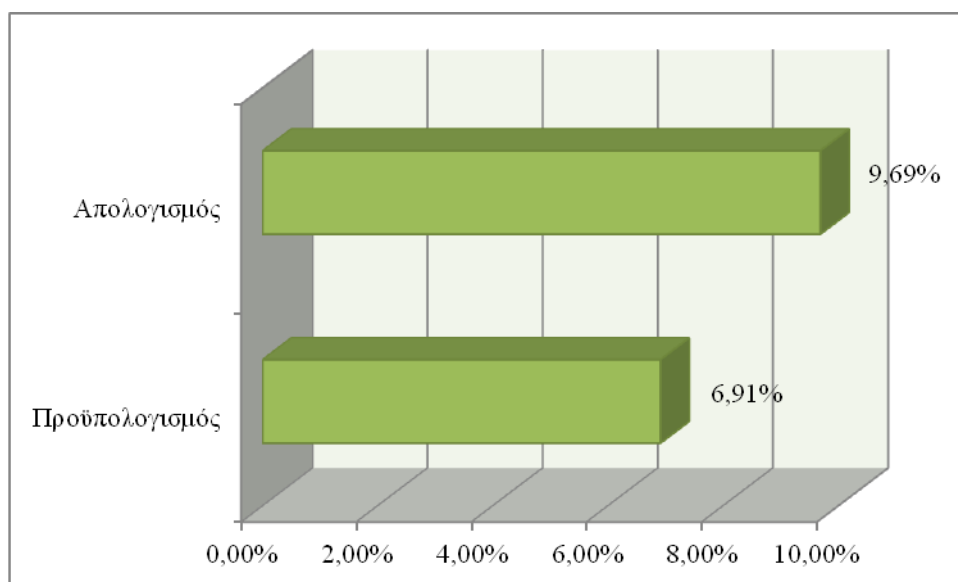
Διάγραμμα 4.13
Αριθμοδείκτης δαπανών επενδύσεων

Οι υποχρεώσεις του Δήμου των παρελθόντων ετών αναμενόταν να αποτελέσουν το 6,91% των συνολικών εξόδων, τελικά παρά το γεγονός ότι

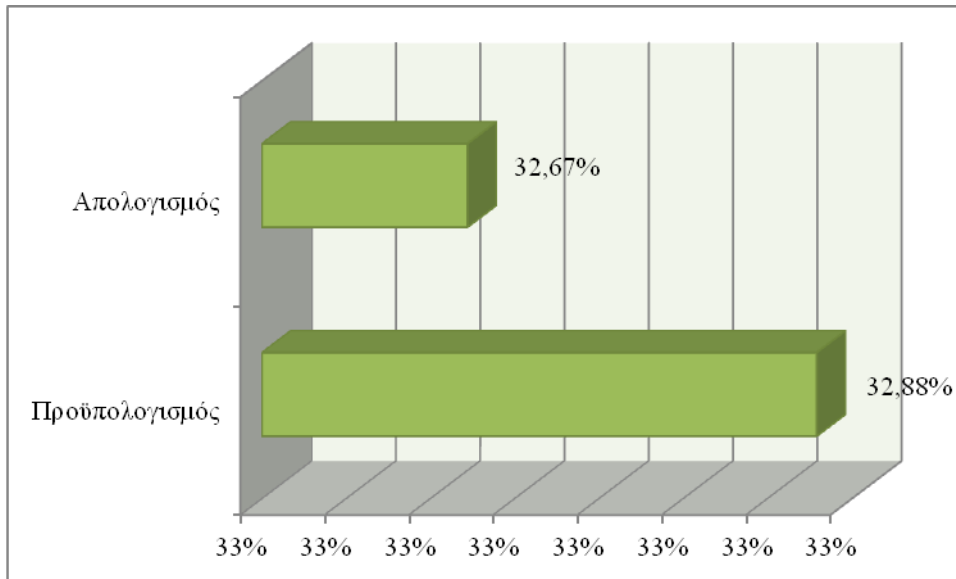
πληρώθηκαν περίπου 2 εκ. λιγότερα, ο αριθμοδείκτης κάλυψης οφειλών ήταν υψηλότερος (9,69%) με βάση τα στοιχεία του απολογισμού, αφού τα τελικά έξοδα ήταν χαμηλότερα από ό,τι αναμενόταν.

Διάγραμμα 4.14
Αριθμοδείκτης υποχρεώσεων-οφειλών

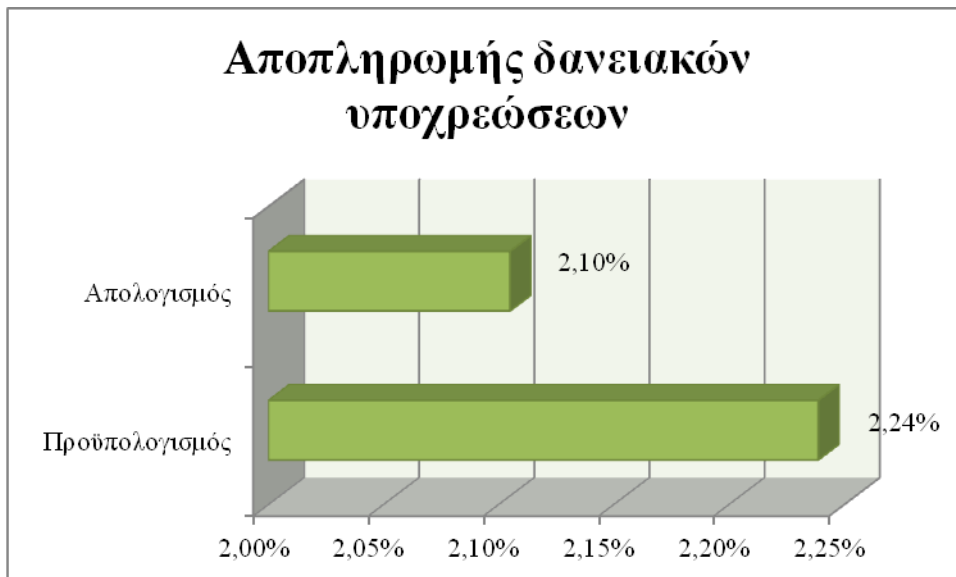

Στον αριθμοδείκτη κάλυψης του κόστους προσωπικού δεν υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ προϋπολογισμού και απολογισμού, ο οποίος διαμορφώθηκε περίπου στο 33%. Έτσι από το σύνολο των τακτικών εξόδων του Δήμου Κατερίνης για το 2014 το 33% αναλώθηκε για την κάλυψη των αμοιβών και λοιπών εξόδων του προσωπικού του.

Διάγραμμα 4.15
Αριθμοδείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού

Διάγραμμα 4.16
Αριθμοδείκτης αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων

Χωρίς σημαντικές αποκλίσεις και ο αριθμοδείκτης αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων. Ενώ με βάση τον προϋπολογισμό είχε εκτιμηθεί ότι για τοκοχρεολύσια να αναλωθεί το 2,24% των τακτικών εσόδων, εντέλει δαπανήθηκε το 2,10%.

4.5 Αριθμοδείκτες εσόδων –εξόδων ανά κάτοικο

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται αριθμοδείκτες για την κατανομή των εσόδων και εξόδων ανά κάτοικο του Δήμου Κατερίνης έτσι όπως αρχικά είχαν προϋπολογισθεί και πως τελικά διαμορφώθηκαν. Οι αριθμοδείκτες υπολογίστηκαν με βάση τον πληθυσμό του Δήμου από την απογραφή του 2011.

Πίνακας 4.5 Αριθμοδείκτες ανά κάτοικο

	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
Ίδια έσοδα ανά κάτοικο	357,96 €	343,11 €
Έξοδα ανά κάτοικο	1.041,86 €	562,21 €
Λειτουργικά έξοδα ανά κάτοικο	393,78 €	351,76 €
Επενδύσεις ανά κάτοικο	353,07 €	96,34 €

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα τα ίδια έσοδα του Δήμου που αναλογούσαν ανά κάτοικο σύμφωνα με το προϋπολογισμό ήταν 357,96€, ενώ τελικά διαμορφώθηκαν σε 343,11€. Μεγάλη διαφορά παρατηρείται στις δαπάνες που επρόκειτο να πραγματοποιηθούν ανά κάτοικο με αυτά που τελικά δαπανήθηκαν για το 2014. Τα έξοδα που αναλογούν σε κάθε κάτοικο με βάση τον προϋπολογισμό είναι 1.041,86€ ενώ τελικά πραγματοποιήθηκαν 562,21€. Η μεγάλη απόκλιση σημειώνεται κυρίως από την απόκλιση που υπάρχει στις πραγματοποιηθείσες επενδύσεις, αφού όπως φαίνεται δεν υπάρχει μεγάλη απόκλιση στα λειτουργικά έξοδα ανά κάτοικο, αλλά στις επενδύσεις.

4.6 Αριθμοδείκτες οικονομικών καταστάσεων

Από τις εγκριθείσες και ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Κατερίνης για την χρήση του 2014 λαμβάνονται στοιχεία από τον Ισολογισμό και την Κατάσταση Αποτελεσμάτων για τον υπολογισμό αριθμοδεικτών για την διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματικότητα, την ρευστότητα και την κεφαλαιακή διάρθρωση του Δήμου (παράρτημα 2). Για την αποτελεσματικότερη αξιολόγηση των παραπάνω τομέων υπολογίζονται τόσο οι αριθμοδείκτες του 2014

όσο και του 2013, ώστε να διαπιστωθεί η διαχρονική τάση και να αξιολογηθεί η κατάσταση του 2014 σε σχέση με τα προγενέστερα στοιχεία.

Πίνακας 4.6 **Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων**

	2013	2014
Καθαρά Αποτελέσματα	6.733.345,52	1.766.148,25
Ίδια Κεφάλαια	228.121.381,95	235.871.193,90
<i>Αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων</i>	 2,95%	 0,75%

Όπως φαίνεται και από τον παραπάνω πίνακα τα καθαρά αποτελέσματα του 2014 ήταν αρκετά χαμηλότερα από αυτά της προηγούμενης χρήσης και σε συνδυασμό με την αύξηση του ύψους των ιδίων κεφαλαίων του Δήμου, συνετέλεσαν ώστε ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων το 2014 να είναι αρκετά μικρότερος. Πιο συγκεκριμένα το 2014 ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων διαμορφώθηκε στο 0,75%, από 2,95% που ήταν την προηγούμενη χρονιά.

Πίνακας 4.7 **Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού**

	2013	2014
Καθαρά αποτελέσματα	6.733.345,52	1.766.148,25
Ενεργητικό	249.982.338,09	254.540.109,47
<i>Αποδοτικότητας ενεργητικού</i>	 2,69%	 0,69%

Αντίστοιχα με τα αποτελέσματα του προηγούμενου αριθμοδείκτη και ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού σημείωσε πτώση. Συγκεκριμένα το 2014 ο αριθμοδείκτης απόδοσης ενεργητικού ήταν 0,69% από 2,69%, δείχνοντας ότι την συγκεκριμένη χρήση ο Δήμος δεν εκμεταλλεύτηκε αρκετά αποτελεσματικά τους διαθέσιμους πόρους του για την παραγωγή κερδοφορίας.

Πίνακας 4.8 Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας

	2013	2014
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	25.274.736,34	28.136.633,48
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	7.883.185,54	5.695.072,02
Γενικής ρευστότητας	↓ 3,21	↑ 4,94

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας του Δήμου Κατερίνης είναι σε πολύ καλά επίπεδα, σημειώνοντας και αύξηση το 2014. Παράλληλα με την αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του Δήμου μειώθηκαν το 2014, με συνέπεια ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας να διαμορφωθεί σε 4,94 (από 3,21 την προηγούμενη χρονιά). Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα θετικό για την ρευστότητα αφού ο Δήμος όπως φαίνεται είναι σε θέση να καλύψει τις τρέχουσες υποχρεώσεις του χωρίς να χρειάζεται να καταφύγει σε δανεισμό ή συσσώρευση των υποχρεώσεών του.

Πίνακας 4.9 Αριθμοδείκτης κεφαλαιακής αυτονομίας

	2013	2014
Ίδια κεφάλαια	228.121.381,95	235.871.193,90
Παθητικό	249.982.338,09	254.540.109,47
Κεφαλαιακής Αυτονομίας	↓ 91,25%	↑ 92,67%

Ιδιαίτερα υψηλή είναι η κεφαλαιακή αυτονομία του Δήμου, η οποία όπως φαίνεται και από τον παραπάνω πίνακα, το 2014 αυξάνει. Συγκεκριμένα το 2014 το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων αποτελούσε το 92,67% των συνολικών κεφαλαίων του, γεγονός ιδιαίτερα θετικό, αφού συνεπάγεται ότι ο Δήμος έχει ελάχιστες υποχρεώσεις (βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες) να καλύψει.

Πίνακας 4.10 Αριθμοδείκτης κάλυψης τόκων

	2013	2014
Αποτελέσματα προ φόρων	6.733.345,52	1.766.148,25
Χρηματοοικονομικά έξοδα	492.671,03	475.994,36
Κάλυψης τόκων	 14,67	 4,71

Ο αριθμοδείκτης κάλυψης τόκων επιδεινώνεται το 2014. Παρά το γεγονός ότι τα χρηματοοικονομικά έξοδα του Δήμου το 2014 είναι μειωμένα σε σχέση με το 2013, η σημαντική πτώση των αποτελεσμάτων της χρήσης, μειώνει σημαντικά την τιμή του δείκτη. Έτσι από 14,67 που ήταν το 2013, την επόμενη χρονιά σημειώνεται τιμή 4,71.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η θεσμοθέτηση της τοπικής αυτοδιοίκησης, στα πλαίσια του αποκεντρωτικού συστήματος, γίνεται από το Σύνταγμα της Ελλάδας. Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία η Ελλάδα διαχωρίζεται διοικητικά σε 13 περιφέρειες και 325 Δήμους. Οι Δημοτικές Αρχές διακρίνονται στο Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής και τον Δήμαρχο. Το λογιστικό σύστημα που εφαρμόζεται στους Δήμους είναι το διπλογραφικό έτσι όπως αναλύεται στο ΠΔ 315/1999. Με βάση τους Προϋπολογισμούς προσδιορίζονται τα έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων των Δήμων για κάθε οικονομικό έτος. Με την κατάρτιση των Απολογισμών παρουσιάζονται τα πραγματοποιηθέντα έσοδα και έξοδα.

Η βασικότερη πηγή εσόδων του Δήμου είναι τα τακτικά έσοδα, τα οποία προέρχονται κυρίως από τα ανταποδοτικά τέλη και δευτερευόντως από λοιπά τέλη και δικαιώματα, μισθώματα, κλπ. Στα συνολικά έσοδα του Δήμου σημαντική είναι η συμβολή των έκτακτων εσόδων κυρίως από επιχορηγήσεις για επενδύσεις και έργα, που τελικά δεν ήταν τα αναμενόμενα. Αναφορικά με τα έξοδα παρουσιάζεται ένας σχετικός ισομερισμός μεταξύ εξόδων, επενδύσεων και πληρωμών και αποδόσεων ΠΟΕ και προβλέψεων. Το μεγαλύτερο τμήμα των πραγματοποιηθέντων εξόδων δαπανήθηκε κατά σειρά, από την υπηρεσία πολιτισμού, αθλητισμού και κοινωνικής πολιτικής, τις υπηρεσίες καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού, τις γενικές υπηρεσίες του Δήμου, τις οικονομικές και διοικητικές υπηρεσίες και την υπηρεσία τεχνικών έργων. Αρκετά μικρότερες δαπάνες πραγματοποιούνται για την λειτουργία των υπηρεσιών πράσινου, ύδρευσης και αποχέτευσης, πολεοδομίας, την δημοτική αστυνομία και την υπηρεσία των νεκροταφείων.

Από την χρηματοοικονομική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στα οικονομικά του Δήμου Κατερίνης παρατηρείται σημαντική απόκλιση τόσο στα συνολικά έσοδα όσο και στα συνολικά έξοδα για το οικονομικό έτος 2014. Ειδικότερα μεγάλες αποκλίσεις παρατηρούνται στα έκτακτα έσοδα του Δήμου, τα οποία ήταν αυξημένα, αλλά και στα εισπραχθέντα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα παρελθόντων ετών, τα οποία ήταν αρκετά λιγότερα απ' ό,τι είχε υπολογισθεί. Οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις τελικά δεν ήταν οι αναμενόμενες αφού τελικά ο Δήμος εισέπραξε περίπου

17 εκ. από αυτά που είχε προϋπολογίσει. Σημαντικό είναι να ειπωθεί ότι ο Δήμος δεν έχει καθόλου δανεισμό εντός του 2014, ενώ τα τακτικά του έσοδα δεν έχουν μεγάλες αποκλίσεις. Πιο συγκεκριμένα τα τακτικά έσοδα που αναλογούν σε κάθε κάτοικο του Δήμου είναι 343,11€. Όπως φαίνεται και από τους αριθμοδείκτες διάρθρωσης εσόδων ο Δήμος έχει αρκετά καλή αυτονομία και ανεξαρτησία με το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων του να προέρχεται από ίδια έσοδα. Όμως ο Δήμος έχει σχετικά χαμηλή λειτουργική αυτονομία, με μόλις το 24,35% των τακτικών εσόδων να προέρχεται από ίδιους πόρους.

Όσον αφορά τα λειτουργικά έξοδα και τις πληρωμές δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές σε απόλυτα μεγέθη. Αντίθετα μεταξύ προϋπολογισμού και απολογισμού μεγάλες είναι οι διαφορές (πραγματοποιήθηκαν λιγότερες από αυτές που είχαν προϋπολογισθεί) σε προβλέψεις αλλά και σε επενδύσεις. Ενώ είχαν προϋπολογισθεί να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε έργα για τον Δήμο ύψους 27 εκατομμυρίων ευρώ, τελικά πραγματοποιήθηκαν μόλις 7 εκατομμύρια. Το γεγονός αυτό αυξάνει σημαντικά τον αριθμοδείκτη λειτουργικών δαπανών και αντίστοιχα μειώνει τον αριθμοδείκτη επενδύσεων, με τις επενδύσεις να αποτελούν τελικά το 17,14% των συνολικών δαπανών του Δήμου το 2014. Η διαφορά αυτή μεταξύ λειτουργικών δαπανών και επενδύσεων, αποτυπώνεται ευκρινέστερα με τους αριθμοδείκτες ανά κάτοικο, όπου ενώ είχαν προϋπολογισθεί επενδύσεις ύψους 353,07€, τελικά πραγματοποιήθηκαν 96,34€. Το γεγονός αυτό επιδρά σημαντικά στην διαμόρφωση και του δείκτη των συνολικών εξόδων ανά κάτοικο. Ο δείκτης με βάση τον προϋπολογισμό ήταν 1.041,86€, ενώ τα έξοδα που τελικά αντιστοιχούσαν ανά κάτοικο ήταν 562,21€. Σε μερικό αντιστάθμισμα των μειωμένων αναπτυξιακών έργων που πραγματοποιήθηκαν στον Δήμο είναι ο περιορισμός των λειτουργικών εξόδων του Δήμου.

Από τους αριθμοδείκτες των οικονομικών καταστάσεων προκύπτει ότι το 2014 ο Δήμος δεν ήταν αρκετά αποδοτικός και η εκμετάλλευση των πόρων του δεν επέφερε αρκετά καθαρά αποτελέσματα. Συγκεκριμένα τα καθαρά αποτελέσματα του Δήμου ήταν μειωμένα κατά 74% σε σχέση με το 2013, γεγονός που μείωσε πολύ τους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων και ενεργητικού. Τα μειωμένα έσοδα σε συνδυασμό με την αύξηση του κόστους αγαθών και υπηρεσιών, οδήγησε τον Δήμο σε ζημιογόνα μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης. Από αυτό το γεγονός μειώθηκε και η ικανότητα του Δήμου να καλύψει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον

δανεισμό που έχει λάβει. Αντίθετα η ρευστότητα και η κεφαλαιακή αυτονομία του Δήμου το 2014 βελτιώνονται αρκετά ενώ ήδη ήταν σε πολύ καλά επίπεδα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1: Διοικήσεις και δήμοι Ελλάδας με βάση το πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»

Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Νομός	Δήμος	Έκταση	Πληθυσμός (Απ.2011)
Μακεδονίας-Θράκης	Έβρου	Ορεστιάδας	955,6	37.695
Μακεδονίας-Θράκης	Έβρου	Διδυμοτείχου	565,4	19.493
Μακεδονίας-Θράκης	Έβρου	Σουφλίου	1.325,70	14.941
Μακεδονίας-Θράκης	Έβρου	Αλεξανδρούπολης	1.217,00	72.959
Μακεδονίας-Θράκης	Έβρου	Σαμοθράκης	178	2.859
Μακεδονίας-Θράκης	Ροδόπης	Αρριανών	771,2	16.577
Μακεδονίας-Θράκης	Ροδόπης	Μαρωνείας-Σαπών	641,8	14.733
Μακεδονίας-Θράκης	Ροδόπης	Κομοτηνής	644,9	66.919
Μακεδονίας-Θράκης	Ροδόπης	Ιάσμου	485,3	13.810
Μακεδονίας-Θράκης	Ξάνθης	Αβδήρων	352	19.005
Μακεδονίας-Θράκης	Ξάνθης	Μύκης	633,3	15.540
Μακεδονίας-Θράκης	Ξάνθης	Ξάνθης	495,1	65.133
Μακεδονίας-Θράκης	Ξάνθης	Τοπείρου	312,5	11.544
Μακεδονίας-Θράκης	Καβάλας	Νέστου	678,8	22.331
Μακεδονίας-Θράκης	Καβάλας	Καβάλας	351,4	70.501
Μακεδονίας-Θράκης	Καβάλας	Παγγαίου	701,4	32.085
Μακεδονίας-Θράκης	Καβάλας	Θάσου	380,1	13.770
Μακεδονίας-Θράκης	Δράμας	Δοξάτου	243,4	14.516
Μακεδονίας-Θράκης	Δράμας	Παρανεστίου	1.029,40	3.901
Μακεδονίας-Θράκης	Δράμας	Δράμας	840	58.944
Μακεδονίας-Θράκης	Δράμας	Προσοτσάνης	481,8	13.066
Μακεδονίας-Θράκης	Δράμας	Κάτω Νευροκοπίου	873,6	7.860
Μακεδονίας-Θράκης	Σερρών	Νέας Ζίχνης	404,3	12.397

Μακεδονίας-Θράκης	Σερρών	Αμφίπολης	411,8	9.182
Μακεδονίας-Θράκης	Σερρών	Βισαλτίας	658,3	20.030
Μακεδονίας-Θράκης	Σερρών	Εμμανουήλ Παππά	337,9	14.664
Μακεδονίας-Θράκης	Σερρών	Σερρών	600,5	76.817
Μακεδονίας-Θράκης	Σερρών	Ηράκλειας	451,5	21.145
Μακεδονίας-Θράκης	Σερρών	Σιντικής	1.103,40	22.195
Μακεδονίας-Θράκης	Κιλκίς	Κιλκίς	1.599,60	51.926
Μακεδονίας-Θράκης	Κιλκίς	Παιονίας	919,3	28.493
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Χαλκηδόνος	391,5	33.673
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Δέλτα	311,1	45.839
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Ωραιοκάστρου	217,9	38.317
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Παύλου Μελά	23,8	99.245
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Αμπελοκήπων-Μενεμένης	9,8	52.127
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Κορδελιού-Ευόσμου	13,4	101.753
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Νεάπολης-Συκεών	12,9	84.741
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Θεσσαλονίκης	19,3	325.182
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Καλαμαριάς	6,4	91.279
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Θερμαϊκού	133,4	50.264
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Θέρμης	382,1	53.201
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Πυλαίας-Χορτιάτη	155,6	70.110
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Λαγκαδά	1.222,70	41.103
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκης	Βόλβης	783	23.478
Μακεδονίας-Θράκης	Χαλκιδικής	Αριστοτέλη	747	18.294
Μακεδονίας-Θράκης	Χαλκιδικής	Σιθονίας	516,8	12.394
Μακεδονίας-Θράκης	Χαλκιδικής	Πολύγυρου	947,4	22.048
Μακεδονίας-Θράκης	Χαλκιδικής	Κασσάνδρας	334,3	16.672
Μακεδονίας-Θράκης	Χαλκιδικής	Νέας Προποντίδας	372,3	36.500
Μακεδονίας-Θράκης	Περίας	Δίου-Ολύμπου	495,3	25.668
Μακεδονίας-Θράκης	Περίας	Κατερίνης	681,9	85.851

Μακεδονίας-Θράκης	Περίας	Πύδνας-Κολινδρού	339,5	15.179
Μακεδονίας-Θράκης	Ημαθίας	Αλεξάνδρειας	478,8	41.570
Μακεδονίας-Θράκης	Ημαθίας	Βέροιας	796,5	66.547
Μακεδονίας-Θράκης	Ημαθίας	Νάουσας	425,5	32.494
Μακεδονίας-Θράκης	Πέλλας	Πέλλας	669,2	63.122
Μακεδονίας-Θράκης	Πέλλας	Σκύδρας	239,5	20.188
Μακεδονίας-Θράκης	Πέλλας	Έδεσσας	611,2	28.814
Μακεδονίας-Θράκης	Πέλλας	Αλμωπίας	985,8	27.556
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Φλώρινας	Αμυνταίου	589,4	16.973
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Φλώρινας	Φλώρινας	819,7	32.881
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Φλώρινας	Πρεσπών	515,5	1.560
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Καστοριάς	Καστοριάς	763,3	35.874
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Καστοριάς	Νεστόριου	616,1	2.646
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Καστοριάς	Ορεστίδος	340,7	11.802
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Κοζάνης	Εορδαίας	708,8	45.592
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Κοζάνης	Κοζάνης	1.071,30	71.388
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Κοζάνης	Βοΐου	1.007,60	18.386
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Κοζάνης	Σερβίων-Βελβεντού	728,2	14.830
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Γρεβενών	Δεσκάτης	431,6	5.852
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Γρεβενών	Γρεβενών	1.859,00	25.905
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Ιωαννίνων	Κόνιτσας	951,2	6.362
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Ιωαννίνων	Πωγωνίου	701	8.960
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Ιωαννίνων	Ζαγορίου	989,8	3.724
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Ιωαννίνων	Ζίτσας	565,6	14.766
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Ιωαννίνων	Ιωαννιτών	403,3	112.486
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Ιωαννίνων	Μετσόβου	363,7	6.196
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Ιωαννίνων	Βορείων Τζουμέρκων	358,3	5.714
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Ιωαννίνων	Δωδώνης	657,5	9.693
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Θεσπρωτίας	Σουλίου	502,8	10.063

Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Θεσπρωτίας	Φιλιατών	583,5	7.710
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Θεσπρωτίας	Ηγουμενίτσας	428,4	25.814
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Πρέβεζας	Πάργας	275	11.866
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Πρέβεζας	Πρέβεζας	381	31.733
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Πρέβεζας	Ζηρού	381	13.892
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Άρτας	Αρταίων	457,2	43.166
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Άρτας	Νικόλαου Σκουφά	231,8	12.753
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Άρτας	Γεωργίου Καραϊσκάκη	463,9	5.780
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Άρτας	Κεντρικών Τζουμέρκων	509,2	6.178
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Τρικάλων	Πύλης	748,9	14.343
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Τρικάλων	Καλαμπάκας	1.658,30	21.991
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Τρικάλων	Τρικκαίων	607,6	81.355
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Τρικάλων	Φαρκαδόνας	368,7	13.396
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Καρδίτσας	Παλαμά	382,7	16.726
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Καρδίτσας	Μουζακίου	313,9	13.122
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Καρδίτσας	Σοφάδων	***	***
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Καρδίτσας	Αργιθέας	372,9	3.450
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Καρδίτσας	Λίμνης Πλαστήρα	198,4	4.635
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Καρδίτσας	Καρδίτσας	647,4	56.747
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Λάρισας	Ελασσόνας	1.565,20	32.121
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Λάρισας	Τυρνάβου	525,3	25.032
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Λάρισας	Τεμπών	576,7	13.712
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Λάρισας	Λάρισας	336	162.591
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Λάρισας	Αγιάς	661,8	11.470
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Λάρισας	Κιλελέρ	976,3	20.854
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Λάρισας	Φαρσάλων	739,7	18.545
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Μαγνησίας	Ρήγα Φεραίου	550,6	10.922
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Μαγνησίας	Αλμυρού	905,4	18.614
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Μαγνησίας	Βόλου	385,6	144.449

Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Μαγνησίας	Ζαγοράς-Μουρσειού	150,3	5.809
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Μαγνησίας	Νοτίου Πηλίου	368,5	10.216
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Μαγνησίας	Σκιάθου	49,9	6.088
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Μαγνησίας	Σκοπέλου	96,3	4.960
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Μαγνησίας	Αλοννήσου	129,6	2.750
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Εύβοιας	Σκύρου	223,1	2.994
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Εύβοιας	Ιστιαίας - Αιδηψού	509,2	21.083
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Εύβοιας	Μαντουδίου-Λίμνης-Αγίας Άννας	584,8	12.045
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Εύβοιας	Διρφύων-Μεσσαπίων	777,4	18.800
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Εύβοιας	Χαλκιδέων	424,8	102.223
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Εύβοιας	Ερέτριας	168,6	13.053
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Εύβοιας	Κύμης-Αλιβερίου	805	28.437
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Εύβοιας	Καρύστου	674,6	12.180
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Βοιωτίας	Τανάγρας	461	19.432
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Βοιωτίας	Θηβαίων	830,1	36.477
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Βοιωτίας	Αλιάρτου	256,5	10.887
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Βοιωτίας	Ορχομενού	415,9	11.621
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Βοιωτίας	Λεβαδέων	694	31.315
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Βοιωτίας	Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας	294,1	8.188
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Φθιώτιδας	Λοκρών	614,8	19.623
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Φθιώτιδας	Αμφίκλειας-Ελάτειας	533,3	10.922
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Φθιώτιδας	Μώλου-Αγίου Κωνσταντίνου	337,3	12.090
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Φθιώτιδας	Λαμιέων	947	75.315
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Φθιώτιδας	Στυλίδας	463,9	12.750
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Φθιώτιδας	Δομοκού	708	11.495
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Φωκίδας	Δελφών	1.121,70	26.716
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Φωκίδας	Δωρίδος	998,9	13.627
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Ευρυτανίας	Καρπενησίου	948,6	13.105
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Ευρυτανίας	Αγράφων	920,3	6.976

Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αιτωλοακαρνανίας	Αμφιλοχίας	1.091,00	17.056
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αιτωλοακαρνανίας	Ακτίου-Βόνιτσας	660,2	17.370
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αιτωλοακαρνανίας	Ξηρομέρου	590,1	11.737
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αιτωλοακαρνανίας	Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου	680,4	34.416
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αιτωλοακαρνανίας	Αγρινίου	1.229,30	94.181
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αιτωλοακαρνανίας	Θέρμου	333,7	8.242
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αιτωλοακαρνανίας	Ναυπακτίας	876,2	27.800
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αχαΐας	Πατρέων	334,9	213.984
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αχαΐας	Αιγιαλείας	723	49.872
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αχαΐας	Καλαβρύτων	1.058,00	11.045
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αχαΐας	Ερυμάνθου	582,1	8.877
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αχαΐας	Δυτικής Αχαΐας	573,3	25.916
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Ηλείας	Ανδραβίδας - Κυλλήνης	355,5	21.581
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Ηλείας	Πηνειού	161,5	21.034
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Ηλείας	Ήλιδας	400,5	32.219
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Ηλείας	Πύργου	456,6	47.995
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Ηλείας	Αρχαίας Ολυμπίας	545,1	13.409
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Ηλείας	Ανδρίτσαινας - Κρεστένων	422,3	14.109
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Ηλείας	Ζαχάρως	276,2	8.953
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας	Κέρκυρας	Κερκυραίων	610,9	102.071

και Ιονίου				
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Κέρκυρας	Παζών	30,1	2.300
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Λευκάδας	Λευκάδας	333,6	22.652
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Λευκάδας	Μεγανησίου	22,4	1.041
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Ιθάκης	Ιθάκης	117,8	3.231
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Κεφαλληνίας	Κεφαλλονιάς	786,6	35.801
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Ζακύνθου	Ζακύνθου	405,6	40.759
Αττικής	Αττικής	Κυθήρων	300	4.041
Αττικής	Αττικής	Σπετσών	27,1	4.027
Αττικής	Αττικής	Ύδρας	64,4	1.966
Αττικής	Αττικής	Τροιζηνίας	240,9	7.143
Αττικής	Αττικής	Πόρου	49,6	3.993
Αττικής	Αττικής	Αγκιστρίου	13,4	1.142
Αττικής	Αττικής	Αίγινας	87,4	13.056
Αττικής	Αττικής	Σαλαμίνας	93,4	39.283
Αττικής	Αττικής	Περάματος	14,7	25.389
Αττικής	Αττικής	Κερατσινίου - Δραπετσώνας	9,3	91.045
Αττικής	Αττικής	Πειραιώς	10,9	163.688
Αττικής	Αττικής	Νίκαιας - Αγίου Ιωάννη Ρέντη	11,2	105.430
Αττικής	Αττικής	Κορυδαλλού	4,3	63.445
Αττικής	Αττικής	Αγίας Βαρβάρας	2,4	26.550
Αττικής	Αττικής	Χαϊδαρίου	22,7	46.897
Αττικής	Αττικής	Αιγάλεω	6,5	69.946
Αττικής	Αττικής	Περιστερίου	10,1	139.981
Αττικής	Αττικής	Πετρούπολης	6,8	58.979
Αττικής	Αττικής	Ιλίου	9,3	84.793
Αττικής	Αττικής	Αγίων Αναργύρων - Καματερού	9,2	62.529
Αττικής	Αττικής	Φιλαδελφείας - Χαλκηδόνος	3,7	35.556
Αττικής	Αττικής	Γαλασίου	4	59.345
Αττικής	Αττικής	Αθηναίων	39	664.046
Αττικής	Αττικής	Δάφνης - Υμηττού	2,4	33.628
Αττικής	Αττικής	Ηλιούπολης	12,7	78.153
Αττικής	Αττικής	Βύρωνος	9,2	61.308
Αττικής	Αττικής	Καισαριανής	7,8	26.458
Αττικής	Αττικής	Ζωγράφου	8,5	71.026
Αττικής	Αττικής	Παπάγου-Χολαργού	7,3	44.539
Αττικής	Αττικής	Αγίας Παρασκευής	7,9	59.704
Αττικής	Αττικής	Χαλανδρίου	10,8	74.192
Αττικής	Αττικής	Βριλησίων	3,9	30.741
Αττικής	Αττικής	Αμαρουσίου	12,9	72.333
Αττικής	Αττικής	Φιλοθέης-Ψυχικού	6,1	26.968
Αττικής	Αττικής	Νέας Ιωνίας	3,5	67.134

Αττικής	Αττικής	Μεταμορφώσεως	5,5	29.891
Αττικής	Αττικής	Ηρακλείου	4,6	49.642
Αττικής	Αττικής	Λυκόβρυσης-Πεύκης	4,1	31.002
Αττικής	Αττικής	Κηφισιάς	35,1	70.600
Αττικής	Αττικής	Πεντέλης	36,1	34.934
Αττικής	Αττικής	Μοσχάτου-Ταύρου	4,5	40.413
Αττικής	Αττικής	Καλλιθέας	4,8	100.641
Αττικής	Αττικής	Νέας Σμύρνης	3,5	73.076
Αττικής	Αττικής	Παλαιού Φαλήρου	4,6	64.021
Αττικής	Αττικής	Αγίου Δημητρίου	5	71.294
Αττικής	Αττικής	Αλίμου	5,9	41.720
Αττικής	Αττικής	Ελληνικού-Αργυρούπολης	15,4	51.356
Αττικής	Αττικής	Γλυφάδας	25,4	87.305
Αττικής	Αττικής	Βάρης - Βούλας - Βουλιαγμένης	37,2	48.399
Αττικής	Αττικής	Κρωπίας	102	30.307
Αττικής	Αττικής	Σαρωνικού	139,1	29.002
Αττικής	Αττικής	Λαυρεωτικής	175,8	25.102
Αττικής	Αττικής	Μαρκόπουλου Μεσογαίας	81,8	20.040
Αττικής	Αττικής	Παιανίας	53,2	26.668
Αττικής	Αττικής	Σπάτων-Αρτέμιδος	73,7	33.821
Αττικής	Αττικής	Παλλήνης	29,4	54.415
Αττικής	Αττικής	Ραφήνας-Πικερμίου	40,5	20.266
Αττικής	Αττικής	Μαραθώνος	222,8	33.423
Αττικής	Αττικής	Διονύσου	111,5	40.193
Αττικής	Αττικής	Ωρωπού	338,2	33.769
Αττικής	Αττικής	Αχαρνών	107,9	106.943
Αττικής	Αττικής	Φυλής	109,1	45.965
Αττικής	Αττικής	Ασπροπύργου	102	30.251
Αττικής	Αττικής	Ελευσίνας	36,6	29.902
Αττικής	Αττικής	Μάνδρας-Ειδυλλίας	426,2	17.885
Αττικής	Αττικής	Μεγαρέων	332,9	36.924
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Κορινθίας	Λουτρακίου-Αγίων Θεοδώρων	294,9	21.221
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Κορινθίας	Κορινθίων	611,3	58.192
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Κορινθίας	Βέλου-Βόχας	164,85	19.027
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Κορινθίας	Σικωνίων	602,5	22.794
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Κορινθίας	Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης	411,7	17.365
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Κορινθίας	Νεμέας	204,7	6.483
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αργολίδας	Δήμος Άργους - Μυκηνών	1.002,50	42.022
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αργολίδας	Ναυπλίων	390,2	33.356

Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αργολίδας	Επιδαύρου	340,4	8.115
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αργολίδας	Ερμιονίδας	421,1	13.551
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αρκαδίας	Νότιας Κυνουρίας	592,4	8.294
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αρκαδίας	Βόρειας Κυνουρίας	577	10.341
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αρκαδίας	Τρίπολης	1.475,80	47.254
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αρκαδίας	Γορτυνίας	1.050,90	10.109
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Αρκαδίας	Μεγαλόπολης	722,6	10.687
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Μεσσηνίας	Δήμος Οιχαλίας	415,4	11.228
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Μεσσηνίας	Τριφυλίας	616	27.373
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Μεσσηνίας	Πύλου - Νέστορος	554,3	21.077
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Μεσσηνίας	Μεσσήνης	562,1	23.482
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Μεσσηνίας	Καλαμάτας	440,3	69.849
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Μεσσηνίας	Δυτικής Μάνης	402,8	6.945
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Λακωνίας	Ανατολικής Μάνης	510,5	17.157
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Λακωνίας	Σπάρτης	1.181,80	35.259
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Λακωνίας	Ευρώτα	865,7	17.891
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Λακωνίας	Μονεμβασιάς	949,3	21.942
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Λακωνίας	Ελαφονήσου	20	1.041
Αιγαίου	Λήμνου	Λήμνου	477,6	16.992
Αιγαίου	Λέσβου	Αγίου Ευστρατίου	43,3	270
Αιγαίου	Λέσβου	Λέσβου	1.632,80	86.436
Αιγαίου	Χίου	Ψαρών	44,5	458

Αιγαίου	Χίου	Οινουσσών	17,4	826
Αιγαίου	Χίου	Χίου	842,3	51.390
Αιγαίου	Σάμου	Σάμου	477,4	32.977
Αιγαίου	Σάμου	Φούρνων Κορσεών	45,2	1.459
Αιγαίου	Σάμου	Ικαρίας	255,3	8.423
Αιγαίου	Κυκλάδων	Άνδρου	380	9.221
Αιγαίου	Κυκλάδων	Τήνου	194,5	8.636
Αιγαίου	Κυκλάδων	Κέας	148,9	2.455
Αιγαίου	Κυκλάδων	Κύθνου	100,2	1.456
Αιγαίου	Κυκλάδων	Σύρου - Ερμούπολης	101,9	21.507
Αιγαίου	Κυκλάδων	Μυκόνου	105,2	10.134
Αιγαίου	Κυκλάδων	Σερίφου	75,2	1.420
Αιγαίου	Κυκλάδων	Σίφνου	73,9	2.625
Αιγαίου	Κυκλάδων	Κιμώλου	53,3	910
Αιγαίου	Κυκλάδων	Μήλου	160,1	4.977
Αιγαίου	Κυκλάδων	Αντιπάρου	45,2	1.211
Αιγαίου	Κυκλάδων	Πάρου	196,3	13.715
Αιγαίου	Κυκλάδων	Νάξου & Μικρών Κυκλάδων	495,9	18.864
Αιγαίου	Κυκλάδων	Αμοργού	126,3	1.973
Αιγαίου	Κυκλάδων	Ιητών	109	2.024
Αιγαίου	Κυκλάδων	Σικίνου	42,5	273
Αιγαίου	Κυκλάδων	Φολεγάνδρου	32,2	765
Αιγαίου	Κυκλάδων	Θήρας	90,6	15.550
Αιγαίου	Κυκλάδων	Ανάφης	40,4	271
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Αγαθονησίου	14,5	185
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Πάτμου	45	3.047
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Λειψών	17,4	790
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Λέρου	74,2	7.917
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Καλυμνίων	134,5	16.179
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Αστυπάλαιας	114,1	1.334
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Κω	290,3	33.388
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Νισύρου	50,1	1.008
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Τήλου	64,5	780
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Σύμης	65,8	2.590
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Ρόδου	1.400,70	115.490
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Χάλκης	37	478
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Μεγίστης	12	492
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Καρπάθου	324,8	6.226
Αιγαίου	Δωδεκανήσου	Κάσου	69,5	1.084
Κρήτης	Λασιθίου	Σητείας	627,1	18.318
Κρήτης	Λασιθίου	Ιεράπετρας	554	27.602
Κρήτης	Λασιθίου	Αγίου Νικολάου	511,7	27.074
Κρήτης	Λασιθίου	Οροπεδίου Λασιθίου	130	2.387
Κρήτης	Ηρακλείου	Βιάννου	221,5	5.563
Κρήτης	Ηρακλείου	Δήμος Μινώα Πεδιάδας	398,2	17.563
Κρήτης	Ηρακλείου	Αρχανών - Αστερουσίων	337,1	16.692
Κρήτης	Ηρακλείου	Χερσονήσου	272,2	26.717
Κρήτης	Ηρακλείου	Ηρακλείου	244,6	173.993
Κρήτης	Ηρακλείου	Μαλεβιζίου	291,9	24.864
Κρήτης	Ηρακλείου	Γόρτυνας	464,8	15.632
Κρήτης	Ηρακλείου	Φαιστού	410,8	24.466
Κρήτης	Ρεθύμνης	Ανωγείων	113	2.379

Κρήτης	Ρεθύμνης	Μυλοποτάμου	350,3	14.363
Κρήτης	Ρεθύμνης	Αμαρίου	277,3	5.915
Κρήτης	Ρεθύμνης	Αγίου Βασιλείου	359,2	7.427
Κρήτης	Ρεθύμνης	Ρεθύμνης	396,3	55.525
Κρήτης	Χανίων	Αποκορώνου	315,5	12.807
Κρήτης	Χανίων	Χανίων	351,3	108.642
Κρήτης	Χανίων	Πλατανιά	491,8	16.874
Κρήτης	Χανίων	Κισσάμου	341	10.790
Κρήτης	Χανίων	Καντάνου - Σελίνου	376,3	5.431
Κρήτης	Χανίων	Σφακίων	467,6	1.889
Κρήτης	Χανίων	Γαύδου	32,4	152

Παράρτημα 2: Οικονομικές Καταστάσεις Δήμου Κατερίνης 4^η Χρήση (1/1/2014-31/12/2014)

ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΠΙΕΡΙΑΣ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014
4η ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014)
(ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ)

Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο

	2013	2014
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ		
1. Έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως	90.968,29	44.596,00
4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	542.431,89	372.944,38
	633.400,18	417.540,38

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

II. Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις

1. Γήπεδα-Οικόπεδα	98.399.436,53	100.713.747,23
1α. Πλατείες-Πάρκα-Παιδότοποι κοινής χρήσεως	2.726.836,02	2.468.914,62
1β. Οδοί-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	14.609.068,23	13.974.744,00
1γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	2.447.924,07	2.348.354,34
2. Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία Αγροί, Φυτείες, Δάση	31.839.140,94	31.861.429,94
3. Κτίρια και τεχνικά Έργα	30.643.570,27	28.858.779,26
3α. Κτιριακές εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	11.711,65	10.827,85
3β. Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	1.269.205,54	1.214.574,46
3γ. Λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	6.486.516,14	6.333.335,62
4. Μηχανήματα - τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	1.311.065,88	1.225.289,94
5. Μεταφορικά μέσα	341.121,02	250.231,45
6. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	637.197,60	537.406,72
7. Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	23.188.045,31	27.683.323,19
	213.910.839,20	217.480.958,62

III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις

1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης	80.260,00	80.260,00
2. Συμμετοχές σε δημοτικές επιχειρήσεις	13.567.443,70	13.567.443,70
Μείον: Οφειλόμενες δόσεις	-255.000,00	-225.000,00
Προβλέψεις για υποτιμήσεις	-3.229.341,33	-4.917.726,71

	10.163.362,37	8.504.976,99
Σύνολο πάγιου ενεργητικού	224.074.201,57	225.985.935,61
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
Π. Απαιτήσεις		
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	13.732.463,13	14.244.217,57
Μείον: Προβλέψεις	-12.950,00	-19.150,00
	13.719.513,13	14.225.067,57
3. Δεσμευμένοι λογαριασμοί καταθέσεων	2.935,00	2.935,00
4. Επισφαλείς - Επίδικοι πελάτες και χρεώστες	6.200,00	0,00
Μείον: Προβλέψεις	-6.200,00	0,00
	0,00	0,00
5. Χρεώστες διάφοροι	6.080.383,27	5.722.660,44
6. Λογαριασμοί διαχειρίσεως προκαταβολών και πιστώσεων	394.321,47	94.789,39
	20.197.152,87	20.045.452,40
ΙV. Διαθέσιμα		
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας	5.077.583,47	8.091.181,08
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού	25.274.736,34	28.136.633,48
Σύνολο Ενεργητικού	249.982.338,09	254.540.109,47

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

	2013	2014
Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
I. Κεφάλαιο	170.724.324,44	179.978.442,81
II. Διαφορές αναπροσαρμογής -Επιχορηγήσεις επενδύσεων - Δωρεές παγίων		
3. Δωρεές παγίων	903.673,22	903.673,22
4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων	48.512.923,24	50.846.469,84
	49.416.596,46	51.750.143,06
III. Αποθεματικά		
3. Ειδικά Αποθεματική	132.551,81	127.534,57
IV. Αποτελέσματα εις νέο		
Υπόλοιπο πλεονασμάτων χρήσεως	6.733.346,52	1.766.148,25
Υπόλοιπο πλεονασμάτων προηγούμενων χρήσεων	1.114.562,72	2.248.925,21
	7.847.909,24	4.015.073,46
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	228.121.381,95	235.871.193,90

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

I. Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
2. Δάνεια τραπεζών	9.808.286,15	8.804.359,10
3. Δάνεια από Τ.Π. & Δανείων	4.075.988,21	4.075.988,21
	13.884.274,36	12.880.347,31
II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
1. Προμηθευτές	5.697.359,73	3.352.442,78
5. Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	183.289,89	92.422,26
6. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	166.228,44	139.718,57
7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	978.500,00	1.011.500,00
8. Πιστωτές διάφοροι	857.807,48	1.098.988,41
	7.883.185,54	5.695.072,02
Σύνολο Υποχρεώσεων	21.767.459,90	18.575.419,33

Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

1. Έσοδα επόμενων χρήσεων	93.496,24	93.496,24
Σύνολο Παθητικού	249.982.338,09	254.540.109,47

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ**31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014)**

	2013	2014
I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	7.160.574,98	7.028.210,38
2. Έσοδα από φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις	820.577,20	827.093,73
3. Τακτικές & έκτακτες επιχορηγήσεις από κρατικό προϋπολογισμό	26.173.736,41	22.962.996,54
	34.154.888,59	30.818.300,65
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών	34.145.998,71	35.967.757,83
Μικτά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως	8.889,88	-5.149.457,18
Πλέον: Αλλά έσοδα εκμεταλλεύσεως	42.783,71	12.587,83
Σύνολο	51.673,59	-5.136.869,35
1. Εξοδα διοικητικής λειτουργίας	1.102.538,19	1.032.200,79
3. Εξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	8.981,10	19.303,20
Μερικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως	-1.059.845,70	-6.188.373,34
4. Πιστωτικοί τόκοι	54.417,73	26.299,06
3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή εξοδα	492.671,03	475.994,36
Ολικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως	-1.498.099,00	-6.638.068,64
II. ΠΛΕΟΝ: Έκτακτα Αποτελέσματα		
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	2.464.405,25	3.187.933,04
1. Έκτακτα κέρδη	0,00	30.421,39
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	6.342.922,51	5.457.198,14
1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	140.764,80	33.532,23
1. Έκτακτες ζημιές	427.339,39	177.175,42
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	7.778,05	60.628,03
Οργανικά και Έκτακτα αποτελέσματα (πλεόνασμα)	6.733.346,52	1.766.148,25
Μείον: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων	4.971.571,39	4.861.717,51
Μείον: Οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	4.971.572,39	4.861.717,51
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (πλεόνασμα) ΧΡΗΣΕΩΣ	6.733.345,52	1.766.148,25

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- Βασιλείου, Δ. & Ηρειώτης, Ν., 2008. *Χρηματοοικονομική Διοίκηση: Θεωρία & Πρακτική*. 1η Έκδοση επιμ. Αθήνα: Rosili.
- Ιατρού, Σ., Κουδούνη, Α., Νικολακοπούλου, Μ. & Χασομέρη, Σ., 2013. *Δομή και Λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος.
- Κάντζος, Κ., 2002. *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*. 3η έκδοση επιμ. Αθήνα: Interbooks.
- Καραγιώργου, Ι., 2014. *Προϋπολογισμός - Οικονομική Διαχείριση ΟΤΑ*, Αθήνα: Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής.
- Ευλά – Παττακού, Τ. και συν., 2012. *Δομή και Λειτουργία της Τοπικής και Περιφερειακής Δημοκρατίας Ελλάδα, 2012*, Αθήνα: Υπουργείο Εσωτερικών.
- Ψυχάρης, Ι. & Σιμάτου, Έ., 2003. Η Οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης σε Περιφερειακό και Τοπικό Επίπεδο στην Ελλάδα. *Σειρά Ερευνητικών Εργασιών*, 9(29), pp. 645-684.
- Απόφαση 308/2013, (15/11/2013), Ψήφιση του προϋπολογισμού του Δήμου Κατερίνης οικονομικού έτους 2014, Δημοτικό Συμβούλιο Δήμου Κατερίνης
- Απόφαση 319/2013, (26/9/2013), Σύνταξη του προϋπολογισμού του δήμου Κατερίνης οικονομικού έτους 2014, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 1 του Ν. 3852/2010, Οικονομική Επιτροπή Δήμου Κατερίνης
- Απόφαση 394/2013, (29/11/2013), Τροποποίηση της αριθ.319/2013 απόφασης Ο.Ε. με θέμα [Σύνταξη του προϋπολογισμού του δήμου Κατερίνης οικονομικού έτους 2014, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 1 του Ν. 3852/2010], Οικονομική Επιτροπή Δήμου Κατερίνης

- Απόφαση 400/2015, (5/10/2015), Κατάρτιση έκθεσης επί του απολογισμού εσόδων – εξόδων του Δήμου Κατερίνης έτους 2014, Οικονομική Επιτροπή Δήμου Κατερίνης
- Απόφαση 526/2015, (15/11/2013), Έγκριση απολογισμού εσόδων - εξόδων Δήμου Κατερίνης χρήσης 2014 (χρήση 1-1-2014 έως 31-12-2014), Δημοτικό Συμβούλιο Δήμου Κατερίνης
- ΚΥΑ 26945, (ΦΕΚ 1621/ 31-7-2015), Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων, οικονομικού έτους 2016 – τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης
- Νόμος 3463/2006, (ΦΕΚ Α' 114/8-6-2006), Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων
- Νόμος 3852/2010, (ΦΕΚ Α' 87/7-6-2010), Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης
- Π.Δ. 315/30-12-1999), (ΦΕΚ 302Α'), Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού)
- Υ.Α. 74712/2010, (ΦΕΚ Α' 2043- 30/12/2010), Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Οικονομικά στοιχεία περιφερειών», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια

Διαδικτυακοί Τόποι / Ιστοσελίδες

Γατής, Α., 1999. *Επιγραμματική Ιστορία της ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης - Η πορεία του Μαγανησίου*. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

<http://meganisinews.eu/%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CE%AE%CF%83%CE%B9-2/%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1->

%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CE

[Πρόσβαση 1 Αύγουστος 2016].

Δήμος Κατερίνης, 2016. *Δήμος Κατερίνης*. [Ηλεκτρονικό] Available at:

<http://www.katerini.gr/>

[Πρόσβαση 20 Αύγουστος 2016].

ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2016. *Ελληνική Στατιστική Αρχή*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM03/->

[Πρόσβαση 20 Αύγουστος 2016].

Σαν Σήμερα.gr, 2002. *Πολιτιστικό Ινστιτούτο Ακαδημαϊκών Ερευνών και Μελετών*. [Ηλεκτρονικό] Available at: <https://www.sansimera.gr/articles/772>

[Πρόσβαση 1 Αύγουστος 2016].

Υ.Ε.Δ.Α., 1999. *Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης*.

[Ηλεκτρονικό] Available at: <http://www.ypes.gr/diplografiko/prologos.htm>

[Πρόσβαση 6 Αύγουστος 2016].

Σύνταγμα της Ελλάδας, (τ.Α' 120/27-6-2008), Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Εθνικό

Τυπογραφείο, ανακτήθηκε από [http://www.et.gr/index.php/82-2013-01-30-08-](http://www.et.gr/index.php/82-2013-01-30-08-00-00/171-2010-03-04-09-51-07)

[00-00/171-2010-03-04-09-51-07](http://www.et.gr/index.php/82-2013-01-30-08-00-00/171-2010-03-04-09-51-07)